

DA
LECTURĂ

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Timp al țării

Sînt zile de toamnă tirzie cînd aerul stă parcă în tre două anotimpuri, cînd totul se pregătește pentru un an nou cu împlinirea datorilor acestuia care trece. În calendarul cel mare al țării, prezentul se înregistrează printr-o muncă susținută, pe toate fronturile — în agricultură, în construcții, în industrie, pentru realizarea exemplară a planului pe 1988 și pentru crearea condițiilor optime de intrare în anul viitor. Termenii la ordinea zilei sînt recolta, producție marfă pentru export și pentru piața internă, punere în funcțiune și, în toate, mai presus de orice, calitate și eficiență.

Fiecare cetățean al țării, la locul său de muncă, se măsoară astfel cu sine însuși în acest spațiu al dăruirii și competenței, acum la o oră a bilanțului.

O atmosferă de angajare cu ființa și cu gîndul, din care scriitorul contemporan face parte, cu proiectele sale, cu temele sale majore, cu toate cuvintele ce le pune în mișcare în orizontul limbii române. Participînd adică, „la tot ce devine în Patrie”, la fiecare izbîndă a muncii și a frumuseții din care se conturează România de mâine. „Nimic din ce aparține țării nu-mi este străin”, s-ar putea spune parafrazînd cunoscutul dicton. Pentru că orice încercare de evadare din realitate, orice instrăinare de gîndurile, de speranțele, de faptele oamenilor printre care trăiești nu poate duce decît la o sărăcire extre-

mă a lucrării tale, făcînd-o să nu comunice, golind-o de adevărul vieții.

Muncile și zilele țării sînt aceleași cu muncile și zilele omului care scrie. Înfiltrînd scrierilor cu cititorii lor — în mari întreprinderi, în sate, în școli — probează din plin această afirmație. Un dialog deplin profitabil pentru ambele părți, o confruntare „pe viu” a cărților noastre cu lumea care le inspiră și spre care trebuie să se deschidă cu dragoste și înțelegere.

„Decada cărții”, o manifestare devenită tradițională, oferă din acest punct de vedere adevărate revelații pentru oricare autor. A te întîlni cu cititorii avizați, cu gust sigur, format prin lecturi sistematice, pe marile platforme industriale ale Capitalei, la „23 August”, la Grivița Roșie, pe șantierul Metroului, ori în țară, la Botoșani și Alba Iulia, la Craio-

va sau Brăila, în satele ce și-au programat și au realizat ambițioase și complexe lansări de cărți noi, înseamnă a pătrunde înțelesul marii deschideri înfăptuite în conștiința oamenilor, de epoca pe care o trăim. E un semn rutelar sub care se întînesc, în demnitate și frumusețe, prezentul și istoria, la fel ca sub arcu de boltă al sărbătorii ce o pregătăm: 1 Decembrie, Ziua Marii Uniri. Pentru că idealul unirii și unității naționale, înfăptuit geografic în urmă cu șapte decenii, se exprimă astăzi prin sentimentul unirii „în cuget și-n simțiri”, în planul epiritual, al dăruirii pentru înflorirea patriei, pentru viitorul ei comun.

Zilele și muncile țării sînt zilele și muncile scriitorului. Trecute în cărți care se adaugă, cu forța talentului celor ce le semnează, cu greutatea mizelor ce și le propun, cronicile vii a timpului unic al patriei.

Lucia Gărlău

Monumentul Independenței de la Iasi, operă a sculptorilor Gabriela Manolea Adoc și Gheorghe Adoc

IN SPIRITUL TEZELOR PENTRU PLENARA C. C. AL P. C. R. Dramaturgia valorilor morale

Dramaturgia românească din ultimele decenii și-a asumat responsabilitatea politică de a iniția, cu mijloacele artei teatrale, transformările revoluționare ale epocii, raporturile interindividuale, mutările ce se produc în conștiința și conduita oamenilor contemporani.

Introducerea unor tehnici și procedee noi în elaborarea structurilor dramatice, în modul de a construi personajele a avut drept consecință diversificarea formelor de comunicare directă cu publicul. De altfel, autorii însuși sînt preocupati deosebit de ceea ce comunică și de modul în care dialoghează cu publicul de azi. Uneori manifestă o anume indiferență față de aspectele formale ale modalităților de construcție riguroasă a piesei. În acest context, „Luceafărul” dramaturgiei noastre față de virtutele dialogului și ale comunicării se reafirmă în realizarea unor opere cu o mare densitate a ideilor, cu replici rostite într-un registru variat de tonalități afective și de accente dramatice.

În opera unor autori importanți, dialogul devine un mijloc amplu de exprimare a unor idei, concepții, stări de spirit, sentimente, conduse cu privire la condiția existențială a individului epocii noastre. Ceea ce impresionează în primul rînd la spectacolele noastre este după operele dramatice originale este un anumit mod de a fi și de a „reacționa” al eroilor, de a pune stăpînire pe sensibilitatea noastră, de a ne tulbura din confortul nostru existențial, de a ne provoca printr-un stil al comunicării directe, prin dialogul simplu, deschis asupra întrebărilor și problemelor omului de azi.

Dramaturgia noastră este preocupată, în ultimă instanță, de rostirea adevărului, de descrierea semnificativă în replicile personajelor, în atitudinea lor față de sistemele de valori, față de modul de a fi și de a simți al individului aflat sub incidența unor relații interumane complexe.

Pentru eroii sonesceni, de exemplu, „dubito eras” devine emblemă a stăruirii existențiale, ca capcană gnoseologică și etică pe care autorul le întinde unor personaje-idei, „determinându-le” să ni se confeseze într-o manieră sinceră, directă, ca „de la om la om”. Marin

Sorescu pune deosebit accentul nu numai pe valoarea de adevăr a replicilor, ci și pe argumentele de ordin afectiv, pe dezvăluirea, de la inimă la inimă, a sentimentelor, trăirilor și stărilor de spirit care animă acești eroi așali în dileme gnoseologice de o mare acuitate a observației lucide asupra vieții și a raporturilor interpersonale, asupra valorilor pe care omul contemporan este chemat să le apere și să le perpetueze. Dialogurile (de fapt, monologurile) unor eroi sonesceni ca Iona, Paracrislerul nu reprezintă un scop în sine, un mod gratuit de a ne face permeabili în fața adevărurilor vieții, ci ne dezvăluie însăși condiția lor umană, a acestor personaje-arhetipuri preocupate de adevăruri existențiale fundamentale.

Congresul al IX-lea al partidului a deschis perspective noi dramaturgiei originale prin reînnoirea conceptuală de teatru politic, ilustrat de opere care pun în valoare virtuțile comunicării deschise, sincere cu spectatorul contemporan. Sînt mărturie în acest sens personaje puternic conturate în ceea ce privește fondul lor afectiv, conduita lor în relațiile interumane, generînd adevărate resurrecții spirituale prin modul în care reușesc să devină partenerii noștri de dialog. Astfel, în piese ca: „Puterea și Adevărul de Titus Popovici”, „Niste țărani din Cămărzana”, „Politică de Teseodor Mănescu”, „Cartea lui Iovita de Paul Evrard”, „Pasărea Shakespeare”, „Piticul din grădina de vară de D. R. Popescu s.a.”, personajele exprimă un anumit mod de a fi și de a simți al poporului nostru, întregindu-și epoca și prouind un sistem al valorilor bazat pe adevărul și demnitatea faptelor noastre.

Luciditatea politică, spiritul critic și autocritic, curajul și pasiunea pentru afirmarea principiilor și normelor de viață ale noilor orizonturi reprezintă câteva dintre trăsăturile prin care reconstrucția eroilor reprezentativi ai dramaturgiei originale.

Există în teatrul românesc din ultimii ani un curs ascendent al orientării dramaturgilor spre abordarea unor teme și subiecte „extrase” din istoria națională. Utilizarea unor eveni-

Mircea Cristea

Continuare în pag. a 11-a

Decembrie intii

Decembrie intii: în casa a ceea ce se adună întreaga istorie. Zi de iarnă cu trei seri, Ne chemase pe nume să ne simtă de aproape Libertatea și singele-n îmbrățișarea gîndului: Lumina era la izvorul neamului în puterea pecetei: Cu torțele dorului în cuvinta prînsă din vatra Inepuizabilă, întîmpinare a celor ce sînt Se scrie o mare iubire într-o unică limbă În slova inimului unde pămîntul și-a deschis sufletul. Marea Unire — tomielă de munci, respirare de purpură.

Pururea-n noi adevăr și credință — Trup Din trupul patriei întreg și neînclintat: Identitatea nu se caută. Este. Se păstrează lupînd l Adevărul istoriei — pe imensitatea nobilă noastră În mijlocul timpului, nu în mîrgălina lui. Soare al dreptei zămislirii, din străvechime, nu se lasă, pe lumina, Sîntem în picioare, pentru o lucrare de har, și în lume!

Nu ne poate umbri pădurea, miez-d'el este legea Infinitului; trăind necontenit se-nțelege Nepieritoare înălțime albastră a neamului.

Pavel Pereș

ȚINĂR IN AGORA La Cămărzana, pămînt de legendă

Dacă vrei să vezi, să pipăi cu retina spațiul istoric, trebuie să mergi neapărat la Cămărzana, să stai pentru câteva zile în centrul consensului și să privești în cele 36 puncte cardinale, (căci în Cămarzana în orice direcție te-ai orienta există neapărat un punct cardinal, marcat de cele optzeci și două stele mari, cit și altele mai mici). Spațiul și opere de aici assemnă unei uriașe cetăți care deodată sînt străjeri și lăzari și pînă la urmă... Cămărzana, ca peșea, este etazonul sufletului românesc: măreție, serenitate, liniște, ritm, culoare, vegetație cit pentru o planetă, cer cit pentru o viață. Căci dacă ar fi cauzat Cămărzana, grecii veșni ar fi răsunat la Olimp în jovoarea acestora. Peșea splendidă primăvara — cînd bijuteriile florice, assemnă unor infinite broșe musculare puse cu dăruire pe pieptul pămîntului, și cînd înăuntrul înșorînd pămîntului de mînașe ionice, assemnă vînturilor rodii, țara — cînd cerul urcă mai sus ca să-și lase privirea să se bucure de grandioasa coacertă; toamna — cînd culorile Oașului au forțat toate vînturile curcubeului, smulgîndu-i simțite toate țanete, instalîndu-se în ceea ce se numește recolta și rod al muncii; iarna — cînd sînt și albastrul (ceea dăna culorile fundamentale) dialoghează sub sfîșierea gerului și cî unii spărituri izbucnite din străfundurile ființei oșenești... Numai aici s-a putut naște frumoasa legendă a zinelor cărora plaiul generos al Cămarzanei le-a dat numele. Numai aici s-ar fi putut naște acea femeie cu forță haiducească — Irina —, cea care își întinde prin vînturile dumanii, dar o face cu poezie, cit de frumoasă...

Ni-a fost dat drept ghid pentru „Piatra Cornii” tîndră profetă lirică — Irina... Am căutat să mă țin de pasul ei și sprînter pe dealuri, prin lipezile toamnei, în tăcere, sub strigătul surd al cerșii de palide frunze care ascundeau protector iarba mărunț (bună doar pentru pădurea albastră) ce cutărea să înfrunte apropiata iarnă. Prins — care și-au pierdut materia primă, prusele — întîndu-le brațe deservite spre cer a rugă într-o zăbovire toamnei Au în ei ceva din austeritatea monahală, ceva de sfinși nu prea cernici, dar resemnați în parte, în absența diademelor albastre care le-au fost rădite spre a fi transformate în cristalu lichid și forță impulsivă a tucii oșenești. Nu știu ce gîndea Irina — ochii ei au

albastrul cerului ce înfruntă dominatori pămîntul (și orice s-ar pune în cale) și nu albirăzării mării liniștite. A luat o mare care o minunește după un program ascuns mie: Piatra Cornii — o stîncă brună, abruptă, — ne înfruntă indiferent în măreția ei frontală, inaccessibilă. O lădă în asalt, mișcătoare, prin invăluire laterală, pe un drumag la rîndul său neprimitor, alinașca. Sîntem însă întîmpinați de Cerber — un cîine alb, ursac, care nu-și face desic datoria atacîndu-ne furios. Sincer să fii, orășeanul din mine ar abandona tentația de escaladare, dar liniștea Irinei îl supune. Irina a luat de jos o ramură mai lungă de pom pe care o ține cu calm, în armă. Face la fel, încrezător, aproape convins. „Urslu alb” atacă după legea lui, neînduplecat, doar extremitatea ramurii și dacă îți zădrăvesc de celălalt capăt n-ai nici un motiv să te temi... Descopăr mai încolo, după niște arbuști, un tîndră cioban — stăpînul cîinului. Ne privește cu calm, indiferent. „Cheamă cîinele, băiete” — îi zic cu un calm prefăcut, Ciobănașul rămîne indiferent. Poate, în singurătatea lui, tîndra după un mic spectacol și nu și-a permis să-și intrerupă plăcerea de a dragul unor fricoși. Urșul a abandonat ostilitățile. Iată-ne sus, pe Piatra Cornii. Legendă e și-a pierdut în conștiința localnicilor. A rămas doar denumirea. Pe cămarzani nu-i frîmîntă etimologia acesteia. O pronunță după ce punct de reper geografic și mai ales poudărește. De sus Cămarzana te înfruntă în toată unicitatea ei peisagistică...

E toamnă. Un vînt gelos pe noi, ori slugă a duhurilor Cămarzanei, caută să ne zădărnicească privirea. Poate vrea să nu jurăm cu ochii din frumusețea peisajului. Fac eforturi, prințirăm în lăcașul care mă obligă, să-l înfrunt și, stîndînd de-a din picioare, reușesc. Irina măcarată, cu un gest familiar, pe un alt deal, Pîntina Păstînenilor. (Ceva mai tîrziu, am constat că aceasta este azi un neînclintat și discret izvor, acoperit cu o lespede de piatră). Se spune că pe acel loc erau „inaintei” păduri mari și atunci cînd venea iatării, ori turcii, ori țîlharii, fetele frumoase ca niște zine (numai ele!) erau ascunse aci spre a fi ferite de lăcomia nă-

Ovidiu Suciu

Continuare în pag. a 10-a

CATALOGUL CORĂBIILOR Din miazănoapte

Călătorim (e drept, cu o machină de imprimat) prin fîcîțele pădurilor și înconjurăm cu pilcouri de arbori vechi. Suceava, de parcă am căuta magia lucră din care curg zăpezile dinții ale iernii. Venim din aurările toamnei spre a ne zidi în argintul de zăle al fulgiișii prîpsite.

Sîntem în Miazănoapte, am venit în Bucovina spre a respira aerul gloriei, spre a ne lumina de blîndețea popasurilor și spre a ne lăsa prătrîși de evlavii și daruri.

Nod. Așa se rostesc geografii, nouă ne place să ne complicăm gîndul livînd, din basme și balade, acest Miazănoapte ce poate fi, după trebuință (printr-o îngăduință încălcare a legilor gramatice) masculin, Miazănoaptele semetilor sau, cu feminină vibrare, Miazănoaptele noastră.

Lucrările timpului sînt de multor înclinate, oameni și masini s-au tras la rosturile lor și parcă înaintăm în pustie.

Singurătate, culori puține. Cîte mai sînt, le ninge varul sărac al ninsorii rare.

Dezmurii, cele reale pe care luncășam și cele trăsate din vechie: și încă ființînd chiar cu desen schimbat, alcătuirii de lut călătoare de piatră și asfaltul ce nu le poate frînge zbaterea. Un drum: al lui Ștefan, spre Suceava încoronării ca domn al Moldovei. Al drum: legînd Suceava ce l-a văzut asfințînd spre Putna ce l-a primit trupul și altul al unor sfînte moaște purtate în chivot sculptat printr-un văzduh voroneti.

Ele vor rămîne. Se vor așeza peste trunchiul lor cetăți orgolioase dar ele vor rămîne. Cum să surpi un drum? Cum să-l pedepsești, cum să-l dai nefîntei? El e fantastă, întangibilă vatră de obște. Fundație și deopotrivă git de turn, mașcă, țipar, țiparniță de bucoavne și pasă.

Nsăm timp să descifrez urmele Imperiilor. Da, osteniți unor mari imperii s-au nevoit să calce Miazănoaptele românilor.

Am numai răgazul de a mă uimî cit de multe au fost numele cărturarilor și artiștilor iviți de

Gheorghe Tomozei

Continuare în pag. a 11-a

1918-1988 — ȘAPTE DECENII DE LA MAREA UNIRE

CĂRȚILE UNIRII In pagina a 3-a

EMINESCIANA Organicitatea operei

Un impresionant travaliu științific depune D. Vatamanuc în ultima sa carte închinată poetului național (Eminescu). Ed. Minerva, 1988). Am mai spus-o și altădată, există în cultura românească istorici și critici literari al căror destin cultural devine emblematic prin dedicarea ființei lor poetului Eminescu. Așa s-a întîmplat cu Perpessicius, Augustin Z. N. Pop, Aurelia Rusu, George Munteanu, ca să-l amintesc numai pe acestia, iar în anul din urmă Petru Creția și D. Vatamanuc.

Lucrarea de față (bănuim, că vor mai veni și altele) se dovedește absolut trebuitor în actualul stadiu al eminescologiei al căru punct de răsucire este definitivarea și publicarea editiei-tezaur. Sînt încredințat că abia de aici încolo Eminescu va putea fi judecat în adevăratele sale dimensiuni și va intra în universalitate de fapt.

Theodor Codreanu

Continuare în pag. a 10-a

Poezia candorii

Poetria trecerii în neființă imprimă în dramaturgia cu accente zguduitoare — vîntă o etică a depășirii, pe un fond de lumină nu numai din afară. Moartea e „marele popas”, tristul mister — dar ascuțit „oaze pădurilor”, apunîndu-și „sora țesută diner”, contemplînd mobilitatea din univers, tîndră serăcă îmbrățișează platate — la douăzeci și nouă de ani — întonează **Imnuri pentru pămînt**, „pestru păduri și livezore”, adresîndu-se mărilor „netulburate”, rîurilor „sîine”, „cîmilor vieții”, „dîrelor de iarbă, subțiri”, „omprave proasătă îmbrățișează fauna foitoare, „animale cu coarne”, păsări, sopirle, insecte —, reprezentante ale instincționalității pure. În marea Călișteră spre moarte, nimic cernit, vizușca rămînd subliniat mioritică, sugerînd fuziunea lîmă cu materia: „Sopirle verzi, din verzele păduri, / vor înălța fierbîntele lor gur: / pe la urechea mea, să-mi dea povețe, / zău și moștea drumul să mă-nvețe...”

Un **Imn searelor**, simbol al ecloziunii universale la cei vechi, ca și la Goethe, la Rilke și celalți, cîntări de „lăudă și nativă mirare” dedicate elementelor, acestea sînt modalități de obnubilare a dramei prozai dar și de perpetuare neuitare. În plină vară (la asfințit), orizontul intens-naturist al ceea ce pregătire pentru „eter-nitate” oscilează între împăcare și întrebări triste. Senzații tactice înregistrează mișcarea nevăzută a sevelor, umiditatea estivală generatoare de miracole. Nu sînt putrede bacoviene, ci freschete, „ploz verzi” fără „nimic trist”, muzicale, tonice: „Eu auzeam pămîntul cum respîră, / iarba cum crește”. (Ploaia). Un superb Echinox, imn pentru „cea mai înaltă zi”, moment de instalare în sublim, e un panoramic de lumină, spectacol forțînd de viață, pe pămînt, în aer: „S-așezase semintele sub coaja subțire / și încă verde-a fructelor. Anoi / despletite ploz / străbăteau tînuțul dansînd / în sunetul toberoi și tîmbalelor...” Cu o percepție mereu frustră a lumii tangibile, văzută ca principiu de continuitate, poeta claustrat în Spital păstrează și în balcanianele ante mortem o aură

Constantin Ciopraga

Continuare în pag. a 11-a

INSEMNĂRI Floarea amintirii

In fiecare an, la 2 decembrie se sărbătorește ziua unuia dintre cele mai prestigioase licee din București: Liceul „Spiru Haret”. Lăcașul de înaltă cultură, intelectuală și educativă, școlă ce poartă numele aceluia mare „omou universal” care a fost Spiru Haret, a avut, nu întîmplător, printre elevii săi, pe Mircea Eliade, Constantin Noica, Alexandru Paleologu, Octavian Paler, N. Steinhardt, Theodor Mănescu, iar printre profesori pe academicianul Grigore Moisil, precum și pe profesorul și excelentul ziarist care a fost George Ivașcu.

Elevii a acestei școli din clasa a treia primară, am putut constata, încă de la fragedă vîrstă a copiilor și apoi a adolescenților, înaltul nivel și pregătirea excepțională a profesorilor ce au îndrumat generații întregi de școlari. Și nu întîmplător o mare parte a absolvenților acestui liceu au devenit personalități marcante ale științei și culturii românești.

Cu nostalgia îmi amintesc ființa dascălilor mei dragi, ființa morală, cea profesională și,

de ce nu, vestimentară. Erau ca niște seniori stăpîni cu desăvîșire pe domeniile lor, imposibil de contrazis, imposibil de ignorat. Purtam și port un mare respect și o tandră amintire acestor oameni care, pe lîngă alte daruri ale firii, erau și de o mare, nesfîrșită gingășie sufletească.

Liceul avea o curte uriașă, în care ne adunam la fiecare început de septembrie. Era cu adevărat o zi festivă, caldă, însorită, ne reveleam toți după lungă vacanță de vară și o luam de la început. Mi-l amintesc pe Andrei Pleșu recitînd la toate serbările școlare, copil ponderat și cuminte, prevestind pe viitorul înțelept care va deveni Bedros Horasangian, era vîrstă a copiilor și apoi a adolescenților, înaltul nivel și pregătirea excepțională a profesorilor ce au îndrumat generații întregi de școlari. Și nu întîmplător o mare parte a absolvenților acestui liceu au devenit personalități marcante ale științei și culturii românești.

Cu nostalgia îmi amintesc ființa dascălilor mei dragi, ființa morală, cea profesională și,

Ioana Diaconescu

Continuare în pag. a 10-a

Posteritatea lui TITU MAIORESCU

IV
esențială în definirea personalității lui Titu Maiorescu este natura lui luptătoare, polemică. De altfel, ceea ce l-a făcut celebrat...

gatoriu să ne gândim la cortegiul de sensuri pe care îl declanșează această frază atât pentru cel ce o scrie...

lor mai pretențioase solicitări. De aici și caracterul de impecabil, de lucru rotund pe care-l au toate manifestările lui publice...

Demonstrația de posibilitățile unui român el nu ține s-o facă numai dincolo de frontierele românești, ci și acasă...

PROZA

RELIEFURI EPICE

Spre deosebire de poezia lirică, ce se confundă cu subiectul ei, a cărui emanație este, o proză — schiță, năvală, roman — poate avea mai mulți centri de greutate...

NICULAE FRÂNCULESCU: «Valea vulturilor»

mate Semic, șef revizor-contabil într-o centrală ministerială, buziac convins, pînă la proba contrariu...

reală, la granița cu maladia. Se înțelege, deci, că Valea vulturilor este o povestire care cosmopolit, repetat, și simboliză premoniții...

scrie de zor la roman, dar are și momente când reflectează asupra produsului muncii sale de creație. De multe ori, în aceste momente...

CARTEA PENTRU COPIL

STEFAN MITROI
POVESTI DIN TARA ARBORADO
Ed. Ion Creangă

Recitesc cartea — lui Ștefan Mitroi — și deodată gândul mă poartă înapoi cu șapte ani, făcând joncțiune cu o altă carte...

autor a trel volume de proză apărute la Editura Militară și Scrisul Românesc, Ion Mitru, se dovedește prin fuziunea din acestea, un izvor nesecat...

are o vacă elvețiană, de rasă care fată cite trei viței, că dă cel puțin 15 litri de lapte zilnic...

lor duși din lumea Simțul umorului își găsește desigur variante, uneori în obiceiuri și datini imoriale...

tică, desi comunicată în termenii modestiei emanației militare poate merge până la sacrificiul suprem...

COMPENDIU
ION ANDREIȚĂ
* Ștefan Mitroi: «Povești din Tara Arborado», Editura «Ion Creangă», 1988.

CĂRILE UNIRII

„Istoria unirii românilor“ (vol. 1)

Unitatea poporului român și limbii... caracterul unitar al dezvoltării societății românești...

era, asadar, în anul izbucnirii revoluției... un deziderat major al mișcării naționale...

Geza Maroszi: „Marea Unire“

„România în anii primului război mondial“

Prilejuită de aniversarea a șapte decenii de la glorioasele fapte de armă...

„Mișcarea culturală pentru Unire“

Semnele acestui mai furtiv eveniment... sunt puse în evidență în această lucrare...

200 de nume de publicații periodice și peste 700 de nume de persoane și personalități...

„Așa cum reiese din lucrare, Unirea din 1859... a fost rezultatul unei conștiințe...

Tendințele tot mai evidente ale marilor imperii... de a se organiza în grupuri...

În acest context, autorul prezintă pe larg... multiplele modalități de alianță...

Cum marile puteri europene, din considerente... politice și strategice...

În lumina numeroaselor dovezi care atestă... colaborarea politică și militară...

În paginile următoare este subliniat ecoul pe... care acest act al energiei și demnității...

„Revoluția lui Tudor Vladimirescu... act de puternică afirmare a națiunii“...

„Datele și faptele istorice cuprinse în cartea... lui Stelian Neagoe referitoare la o dată...

Cele trei documente comentate pe larg de... autor (Proclamația de la Padeș și cele două...

Sint toate acestea — evidențiate succint —... aspecte definitorii ale permanenței ideii...

„Peste 150 de instituții și societăți sînt... amintite în studiul lui V. Curtăpeanu...“

„Lucrarea lui V. Curtăpeanu este o sinteză și... oricum de bogată ar fi informația exactă...

„Nu dormim întreaga noapte și parcă... ceva ca o mirare într-o lumină blîndă...“

„Și e decembrie. Într-un cor... și-i chiuie făcării nespuse lor strigare...

„Idea de emancipare națională și de unitate... străbate toată perioada dintre revoluțiile...

„Ceva mornic ca un miez de vulcan... simțeam sub talpa casei dintr-odată...“

„Și el purtau pe umeri mari povori... din vreme pe care nu le ține slova...“

„Bat clopote și se desleagă noduri... cu într-o noapte cresc și-ntreg pe-ai...

„Gerația lui Bălcescu și Kogălniceanu... preta steagului renașterii naționale...“

„Și noi, la Moldova... Nu dormim o noapte. Mai îți minte?...“

„Și el purtau pe umeri mari povori... din vreme pe care nu le ține slova...“

„Ca la-ncepături, toți — un neam întreg... Bunicul își sloboadea în lună calul...“

12 NOIEMBRIE 1988

ACEASTĂ CETATE

fiindcă o lumină lungă, de aur vechi și întințită, de misterioase metale se lasă peste această Cetate, Clujul, în memoria mea afectivă și mirosi înolteana a gutui și a poeziei și a nuci.

Vă mirosi a toamnă.
Fiindcă prea multe fete tinere și multe rochii de țigănci au dăruit ca niște flăcări de aceste străzi, orășul și-a acoperit casele, fastuos și încins, cu țigla roșie ca într-o Florență, de aceea Cetatea-ți arinde privirea și o tulbură fastuos.

Ne pune pe amoroșe ruguri.
Și ne lasă amintiri regale ca dragostea care înmiresmat ne macină.
Cetatea are un duh de cărturari și vestit mesteri și faima ei de inteligenți și iscusită ne face nu numai cucernici, dar ne face gândul bărbat.

Auzim mereu pe un deal, urcând în istorie un fluier și carele lungi ale lui Ianuș.
Eie urcă neînțecat spre azi și spre mîine.
Dar, în fîntina adîncă a acestei Cetăți, în fîntina ei de flăcără și umbră, fatală și biruitoare, vedem renumii atleți ai istoriei.

Acostia sînt pe umerii lor fațete grele, nemuritoare, incandescente, grele ca timpul, le țin pentru eternitate.
Le țin aprinse pe umerii lor iar noi și copiii noștri ținem trecute flăcări și ca ele să fie mereu vii le înobilăm și le udăm cu bucurioase lacrimi.

E TOAMNA

O zare mai largă-a venit peste noi ca un nimb, ochiul se limpezeste și devine mai viu în lumina unei speranțe crude și pline încă de seve amare și tinere, de dulci mireasmă. Mireasma a grîu, în răcoarea nopților, a busuioi. Pămîntul respiră căldură solară și, sub lună, bătrîna țărăniță își amintește de soarele pătinas. În aceste nopți de pătîmă se aud strigăte depărtate, chemări, în liniștea lor rădăcine vorbesc între ele cu glas omensc, ca niște multimi care se acropșe și ne populază somnul, murmurule îndepărtate, chemări neștiute, păsări și ele în zori cu glas omensc. Poate truditii oameni pentru o clipă căzută în somnul teluric își lasă gândurile să cînte, gândurile lor zburătoare, cu aripă, prefăcute în aceste păsări de dinaintea revărsatului. Și casa se umple de mireasma brazilor, a florilor de cîmp, de mireasma grîului. Și cineva ne-a pus în crucea casei cununa de grîu, rotundă și ea ca o cunună de mire, ca bucuria, rotundă și tandră, ca soarele vascilor care ne ne face să visăm plote țuți și desculțe, cu piciorule lor subțiri de fecioare. E toamnă.

RITUAL DE TOAMNA

S e pare că roadele și culesul lor, acest ritual care încununează truda și care are ca rezultat un fapt foarte concret și vital: cămăra mai plină, o siguranță pe care o dă familiei și colectivității că în anotimpurile care urmează zoria existenței va fi evitată salutar, dar, se pare, acest fapt și ritual este, mai întîi, sora gloriei și mîndriei noastre, a oamenilor, un sentiment. Sentimentul recoltei.

El se naște și se prelungește în om odată cu aruncarea seminței în zăcă, cu începutul acestei teribile opere care tine de misterioasa decantări ale transformărilor și de acest unic și generos miracol al naturii. Și sentimentul se dezvoltă și el, germinează prin fecundata zăcăului febril, crește odată cu discretele bubururi osmoice ce pulsează în vegetația gata să explodeze.

Iată, deloc bucolic, ne aflăm acum în pragul împlinirii acestui sentiment: sîntem în marginea lanului, și am și intrat în el așa cum am fi intrat într-o imensă, fascinantă și parcă nelumescă mare de aur, fatima care mocnește acum în ochii omului este una cludată, de mare îndrăgostit în clipa în care doră să se îmbrățișeze iubita pe care o așteptase încă din toamnă ori iarna care a trecut.

În aceste munci și zile ale unui nou Hesiod, în care ploii generoase vin peșez frumple noastre, ele nu știu exact ce sînt: poate e numai sudoarea ce ne curge peste fruntea și trupul nostru, le simțim în gene ca pe niște lacrimi, ori curcubeul acesta lăsat ca un briu peste zare, peste holda încinsă și zăca este oare el adevărat sau îl avem doar în gene și în trupul nostru ca o statornică fluturare de semne bune și generoase ?!

Apoi vedem copacii zvelli și maturi, holda și cîmpul întins, și ne spunem da, aceasta este ploaia cea tandră, îndrăgostită: da, acesta este curcubeul. Da, noi știm că înseamnă curcubeul!

Semne

Ei, Ea, frunze de dud.

Ghemul rostogolește mătase prin inel de logodnă, vorbele se visează flori.

Imi cresc dripi în vis copacului mîini și infirgurare.

Ei, Ea, rememorează întimplări răstîgiate în oglinda ploii.

Risipa de seară

Un zîmbet trandafirii: zmulgîndu-i petalele te strig în oglinda spinilor.

vasile rebreanu

ARBORI IN VIS

am visat astăzi noapte cum copacii aveau chipuri de om, cum înfloriseră și era o întindere fără sfîrșit și copacii atîngeau stelele iar stelele erau pufosae și ramuri verzii pătrundeau prin ele și se înălțau, unul dintre ei chiar deasupra stelelor încît păreau că au în vîrf o pălărie stricată, o pălărie din care rămasese doar borurile.

M-am trezit în zori și am privit nedumerit copacii în mijlocul cărora adormisem. Erau într-adevăr verzi, tineri și înalți, dar nu se ridicau mai mult decît îi știam înainte și eram singurul om între ei; copacii nu aveau chipurile omenești pe care le văzusem astăzi limpede în somn.

Și totuși am continuat să-l priveșc îndelung. Abia tîrziu am remarcat gesturile unor brate ciudate, am remarcat zveltete și glindire de fete în ei, am intuit atitudinile de mîndri bărbăți.

Și am simțit în preajmă tainice logodnă, suspine și nevăzute îmbrățișări.

Și deodată am avut senzația că mă aflu într-o nesfîrșită pădure în care, ca într-o vîrstă, cei duși de mult erau lîngă mine, mă priveau și erau neduși, erau crezîndu-se ai mei, pălîniți, erau prezenți în soare, erau vii, erau nemuritori.

Cineva trebuia doar să facă un semn și, fără îndoială, vraja s-ar fi dizolvat.

LA CUMPANA DULCE ȘI AROMATĂ

O lumină fîrțată în zărea largă a lui octombrie ne amintește că sîntem la cumpăna dulce și aromată între vară și toamnă. În orizontul larg, cînd pădurile și cîmpul capătă culori de vis, distilate, palte într-un așez dulce, de aur vechi și miere, triungulul de cocori brădează cerul, tipetele lor salută trecu o dată întîndu-se de dor românesc, iar aripile lor picură peste cîmpuri parfumul viilor noastre, al acestui vînt care i-a ocrotit din primăvară. Și care-l ocrotește din veac.

Acum, că în proza unui scriitor transilvănean, vedem toamna apropiindu-se, femeie cu coșurile pline, aprîntă la marginea unui lan de porumb.

Și dacă sufletul nostru mai aude într-o reverberație stînsă vîntul mării, dacă vechi rubri ne fac o cămă mai visători, acest octombrie e și o lună a scetei, rotundă ca fructele.

dragos-bogdan iuga

Îl învăli în iarbă și-l acuză; seara risipește ecouri singele izvoarește să-mi umple privirea cu zborul.

Din apă naste locul trandafirii, țărîmul îi umezește cu stete.

Stilp furnicar

Îneacă-n truda lui chiar clipa, coră firul de pai prin fereastră lunii s-aprîndă-n spini musuroiul.

Invizibilă-l pata în rouă peste care lunecă șir de furnici; pai de foc stilp între viață și noapte.

tele care ne populază vînturile, ca o obsele a zilei plină de pomii încercuți, minile noastre culeg rodul pămîntului și sîntim în palme catifelata și umbră aromă a roadelor pămîntului în care soarele s-a infiltrat odată cu munca oamenilor și gîndul lor care le-a făcut pline de seme armonioase.

O febrilitate sportivă se insinuează, acoperită de o bărbătescă și sobră bucurie.

Și dacă hambarul adăpostește rodul izbinzilor, ca un generos bilant și răsplăt, tot acum mirabila sămintă este aruncată sub brazdă și îi auzim parcă — sub înunsele zăpezi viitoare — somnul ei fecund.

Și dacă toamna se pare că se rostogolește de mil de ani cu aceleasi roți zelești peste frumosul suflet al oamenilor, urmind același imperturbabil calendar al ei, consemnat de plugarul Hesiod în ale sale Munci și zile și dacă se pare că dintru începuturi același cer nesfîrșit, aceleasi fructe, aceleasi răză se prefăce lichidă purificînd iubiri, cu toate acestea sufletul oamenilor a fost mereu altul, alte ruguri de aur ne-au înălțat frumos dragostele arzătoare, alte doruri și alte chemări ne-au făcut și ne fac să ne rotunim, să ardem și să renasem iar.

Visăm asemenea cîmpului alte imaculări, alte zăpezi fecunde și incandescente în purtarea lor.

DOR

toamna cînd fructele se coc și cînd e dor de limba vechilor cronici, de cel ce au frîmțat veacuri la rînd cuvintele acestei limbi, pregătindu-l pe Eminescu și oare, în ceasuri de cumpănă, au avut înțelepciunea și țîria să spună: „Să nu dăm locului că pămîntul acesta este frîmțat cu stăruie meșterilor și strămoșilor noștri”, așa cum ne e dor de culmea cea mai înaltă a muntelui Carpați, de Latina Gintă ce poartă în frunte o stea divină, de ultima noapte a lui Mihai Viteazul. Și ca de nimic altceva ne e dor de Doină și de Mai am un singur dor, de Anii ce-au trecut ca mîșii lungi pe șesuri, de Sara pe deal cînd buciulul sună cu jale, de Luceafărul ce dă orizont nemărginit singurătății mîni și ne va fi în eternitate dor de vocea scîzată a Bătrînelui uitit de simpu după vorbă, după port, iar nemuritorie sale cuvinte, cum urcăm am trecut, ne vor fi îmbrăbițare:

Multi durată după vremuri, peste Dunăre vreau pad, De-au trecut cu spaima lumii și mîltime de aerod; Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit și-a țara noastră de-au ceru pămînt și apă, Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-aspîntim,
Cum venăi, se făcără toți o apă și-un pămînt...
E? Imi apar străiele și nevrăle și neamul...
Și de-aceia tot ce mîșcă-g țara asta, prima rîzar
Mi-e prieten numai mie, țărî în dînsuan este:
Dumăniț vei fi de moare, țăr-ă, prima rîzar
N-avem ești, dară iubirea de moșie a un zid
Care nu se-nfiorază de-a la faimă.
Balazs!

Și de buni seamă, ne e dor de cel ce vor veni, iar dacă și lor le va fi dor de noi, cei de azi, dacă scriitorii de azi vor fi demurii clasicii de care acestora să le fie dor, înseamnă că noi, cei de azi, ne-am făcut suptre datorie față de viitorime, față de muna noastră. Limba română, și fată de acel clasic primordial care e poporul român.

Multi durată după vremuri, peste Dunăre vreau pad, De-au trecut cu spaima lumii și mîltime de aerod; Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă

Au venit și-a țara noastră de-au ceru pămînt și apă, Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-aspîntim,

Cum venăi, se făcără toți o apă și-un pămînt... E? Imi apar străiele și nevrăle și neamul... Și de-aceia tot ce mîșcă-g țara asta, prima rîzar

Mi-e prieten numai mie, țărî în dînsuan este: Dumăniț vei fi de moare, țăr-ă, prima rîzar

N-avem ești, dară iubirea de moșie a un zid Care nu se-nfiorază de-a la faimă. Balazs!

Și de buni seamă, ne e dor de cel ce vor veni, iar dacă și lor le va fi dor de noi, cei de azi, dacă scriitorii de azi vor fi demurii clasicii de care acestora să le fie dor, înseamnă că noi, cei de azi, ne-am făcut suptre datorie față de viitorime, față de muna noastră. Limba română, și fată de acel clasic primordial care e poporul român.

dragos-bogdan iuga

Îl învăli în iarbă și-l acuză; seara risipește ecouri singele izvoarește să-mi umple privirea cu zborul.

Din apă naste locul trandafirii, țărîmul îi umezește cu stete.

Stilp furnicar

Îneacă-n truda lui chiar clipa, coră firul de pai prin fereastră lunii s-aprîndă-n spini musuroiul.

Invizibilă-l pata în rouă peste care lunecă șir de furnici; pai de foc stilp între viață și noapte.

dragos-bogdan iuga

Îl învăli în iarbă și-l acuză; seara risipește ecouri singele izvoarește să-mi umple privirea cu zborul.

Din apă naste locul trandafirii, țărîmul îi umezește cu stete.

Stilp furnicar

Îneacă-n truda lui chiar clipa, coră firul de pai prin fereastră lunii s-aprîndă-n spini musuroiul.

Invizibilă-l pata în rouă peste care lunecă șir de furnici; pai de foc stilp între viață și noapte.

George Dumitru

Intr-un rotund de țară

Noi n-am trăit, din vremea puterii protectorae și nici din minuirea hulpaivelor imperii, din vatra noastră sfîntă, lumina ca o boare ne-nărăușea bărbății, cu anii neaverii.

Noi n-am luptat cu silă pentru pămînt străin, podoabe dăluite prin jaf nu ne-am dorii, dar peste veacuri oarbe, om îndurat și chin și morții i-am dat fiii ca pe-un tribut horit.

Din trupul țării-mumă surori ne-au fost răpita, în vrămășia soartei, ce nu-a știut de orbi și n-am golit hambari și nici cîrezi de vita, ne-am strins avutul searbăd, dar n-am cerșit ca rebli.

Al mei, stăpînii vesnici peste pămînturi dace, n-au unelit trădare, sau schimnică-nvrăjbită, n-au stîns speranță, oaste a dorului de pace și ne-am ales prieteni, pe cei în prigonire.

Dar am luptat, cu țara cu codrîi de aramă, cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

cu muntele, ostașul nepieritor în veac, și riurile țării ce nu-a hater de vamă, cu fierul armei drepte și le-am știut de leac.

și capete de bour, tăiate-n stei de piatră. Pe ziduri, albe, stîșne, pietrele din zăle, topeau coroașă zilei în arșiță de veri și fără-nchinăciune, mă petrecuau în cale și-am înțeles și rostul cumplitelor țăceri.

Ca spița veche

Veneau țirzii din port, tăcuți și singuri, Vechi caporalii fără-nvoire, mă petrecuau în cale și-am înțeles și rostul cumplitelor țăceri.

Moldova

Moldova nu-i vatră de rug nici locul de popos vremelnic, sub împozimile-i de crug, ne chemă strămoșescul stietic la veghea vâtelor de plug, pămînt domnesc fără de pată, Moldova nu-i vatră de rug, n-a fost și nu va fi vreo dată, Moldova-i timpică de carpat și dimineață-n truda slovei, porocă-n-ntiului bărbat, Moldovă-n-veghele Moldovei.

Madrigal

Ca trandafirii din Sharon, cu flori de purpură pereche domniță blindă, craiul zvon înrouă lîngă ureche. Și zorii, și se dau ca pradă, cînd trec prin horă falnicii cerbil, tu le petreci urma nomadă și-a rugă-naltă firul ierbil. În aspra liniște de corn, mai tîmura lîbrău-și vechi, ca trandafirii din Sharon, cu flori de purpură pereche.

Sonetul poetului

De unde-această-neminare, să te întorci la începuturi și-n spaima regiilor din luturi, s-aprînz un foc pe Ursă Mare.

Vis

În altarul serii luna-i cuibar de jar, frunze galbene zboară pe vînt și inverzească.

În fața bunilor

Frunza de nuc adoarme în mine, în gura bunicului umbra nucului e bolnavă; obosit curg prin ramuri.

De unde-ncepe calea

De unde-ncepe calea răsuciri să vegheze, eu te aștept în praguri de liniște și dor, mă îspitește goana luminii în amieze și-apropierea caldă a primului cocor. Imi înflorește mesteceni din simbură de lire și mă ajunge truda amurgului în ape, de mă cuprînzii, tristețe coboară-mi în privire, să pot rîni ascunsul nădejilor din pleoape.

De unde-ncepe calea

De unde-ncepe calea răsuciri să vegheze, eu te aștept în praguri de liniște și dor, mă îspitește goana luminii în amieze și-apropierea caldă a primului cocor. Imi înflorește mesteceni din simbură de lire și mă ajunge truda amurgului în ape, de mă cuprînzii, tristețe coboară-mi în privire, să pot rîni ascunsul nădejilor din pleoape.

De unde-ncepe calea

De unde-ncepe calea răsuciri să vegheze, eu te aștept în praguri de liniște și dor, mă îspitește goana luminii în amieze și-apropierea caldă a primului cocor. Imi înflorește mesteceni din simbură de lire și mă ajunge truda amurgului în ape, de mă cuprînzii, tristețe coboară-mi în privire, să pot rîni ascunsul nădejilor din pleoape.

De unde-ncepe calea

De unde-ncepe calea răsuciri să vegheze, eu te aștept în praguri de liniște și dor, mă îspitește goana luminii în amieze și-apropierea caldă a primului cocor. Imi înflorește mesteceni din simbură de lire și mă ajunge truda amurgului în ape, de mă cuprînzii, tristețe coboară-mi în privire, să pot rîni ascunsul nădejilor din pleoape.

Un medalion muzical

Muzica e viața mea, film semnat de Iulian Mihu (scenariu și regia) nu este o biografie romantată, un film de montaj sau documentar, ci un medalion muzical, o autentică punte către spectatori a slăgărilor, romanțelor, cîntecelor de voce bună și tangourilor interpretate de popoul și veșnic țîrării Gică Petrescu.

Elemente de biografie (discretă) și documente mai puțin cunoscute, afișe, fotografii, partiuri, sînt inspirat montate într-un amplu recital ce reunește pentru iubitorii muzicii interpretate de apreciatul cîntăreț marile slăgăre lansate în ultimele cinci decenii. Asumându-și dificila sarcină de a topi succesele cîntărețului într-un film de lung metraj rezizorul apelează și la verva și hazul unor parteneri de marcă din rîndul cărora se remarcă Stela Popescu, Tamara Băluțeanu-Botez, Ștefan Bănică, Alexandru Arșinel, Dem Radulescu, Nicu Costantin și Alexandru Lulescu. Lumea revistat alor de familiară lui Gică Petrescu este sonda de cinești atît prin scenetele show-ului muzical a-nume realizat pentru conturarea personalității unui vesnic îndrăgostit de muzică, cît și prin scheciurile inserate între melodii susținute cu aplomb și umor de partenerii amintii.

Farmecul și nostalgia degajate de

melodiile compuse de cunoscuți autori ai succesei muzicii ușoare românești — Heorî Mălineanu, prezent și în câteva secvențe cu acompaniator, Gherasă Dendroiu, Ion Vasilescu, Aurel Giroveanu, Temistocle Popa și însuși Gică Petrescu, refrenurile emblematice ale unor nemuritoare romanțe conturează un univers muzical bogat în motive diverse, unite prin atribute comune de sentiment, ingenuitate și înțelepciune.

Gică Petrescu rămîne

Dunărea

ȘAPTE DECENII DE LA MAREA UNIRE

UNIREA — ideal suprem al tuturor românilor

Conștiința poporului român despre unitatea sa etnică este veche. Aceasta conștiință a apărut și s-a dezvoltat de-a lungul întregii ei evoluții, împletindu-se cu ideea mereu trează a noii sale origini, a lucrului neîntrerupt și veștii simținoșii — antice și moderne.

Cu mai bine de jumătate de veac în urmă, într-un memoriu publicat în „Analele Academiei Române”, intitulat „Dovezi despre conștiința originii românilor”, N. Iorga afirmă pentru prima dată în istoriografia noastră că unitatea de a o recunoaște umanității, poporul român cunoștea originea latină a limbii sale, originea sa ilustră. Cercetări recente au adăugat noi argumente în sprijinul afirmației marelui istoric. Aceasta conștiință vie și de multe veacuri la temelie celor mai însemnate fapte ale românilor în lupta pentru unitate și independență.

Destinul istoric al celor trei țări suverane, menite să fie de veacuri de-a rândul pavăza la hotarul de răsărit al Europei a cerut, în mod logic, unirea eforturilor lor pentru stăvilirea expansiunii otomane. Așa se face că lanțul de Hunedoara era socotit „câmpul” sau „voievod” și al Țării Românești, E de la sine înțeles că în acest context Bogdan al II-lea, tatăl lui Ștefan cel Mare, în secolul 1430 aceluiași lanț de Hunedoara că țara sa și cea a voievozilor transilvăneni „una să fie”. De aceea mai târziu, Vlad Țepeș, mostenitorul crezului politic al lui Iancu, de a realiza un unic front românesc antitotoman societatea Țării Românești și Transilvania ca „o singură țară”.

La cumpăna dintre veacurile al XVI-lea și al XVII-lea, într-un moment în care Europa era incapabilă de a replica loviturilor otomane, Mihai Viteazul a reușit să împlinească necesitatea istorică a unirii într-un singur stat a țărilor române.

Departele a rămâne o clipă suspendată a istoriei noastre, realizarea statului feudal românesc unitar în granițele vechii Dacii, a devenit după anul 1600 simbolul cel mai înalt și aspirațiilor naționale românești. Unirea, „visarea mult iubită a voievozilor noștri”, înfăptuită de Mihai Viteazul avea să devină o permanentă aspirație a românilor.

Formarea națiunii române în contextul de condiții și factori ce au dus mai departe progresul societății românești — între care producția și circulația bunurilor materiale, dezvoltarea limbii și culturii — au lăsat luoa pentru întemeierea statului național român.

În pregătirile febrile ce au premers evenimentele din acea „primăvară a po-

soarelor”, revoluționarii români n-au neglijat nici însemnatele momente program unitar, nici importanța declarării simultane a actelor.

Sînt lipsite de legitimitate foarte stricte între revoluționarii români și țara românească de azi, stricte pe băntăni, transilvăneni și bucovineni. Este semnificativ faptul că Alexandru Ioan Cuza, victorul de la Râmnic, se deosebea de la 21 mai 1859, același an de multe adunări a exprimat limpede, într-un discurs șleis, dorințelor naționale: „Voi veni să ne unim cu țara”.

Înăbușirea revoluției române a fost departe de a descuraja eforturile pentru unire. În atmosfera favorabilă creștă după 1859, entuziasmul maselor, dorința fierbinte de unire sînt folosite în direcția realizării statului național românesc.

După actul de la 24 ianuarie 1859 — aceleiași minunate generații de 1859 avea să-i revină sarcina dobândirii independenței absolute de stat a Țării Românești, fapt împlinit prin țara a unii de români în 1877-1878. Erau create astfel condiții favorabile amănunțitei luptei pentru materializarea viziunii noastre cel mare — unirea tuturor românilor într-un singur stat național.

Cu acest gând, românii au domisit în vara anului 1916 la făurirea statului național unitar român cu arma în mînă, sacrificînd pe cei mai buni fi ai săi pentru supremul ideal.

Prăbușirea imperiului habsburgic, creația politică adîncă de care a fost cuprinsă a creat condiții favorabile desfășurării procesului revoluționar din Transilvania ce avea să culmineze cu Marea Unire.

Veniți cu toții la Marea Adunare Națională care s-a ținut la 1 decembrie în Bălgradul lui Mihai Viteazul. Veniți cu mîile, cu zecile de mîi!... E ziua cînd noi, românii, să sunăm pe țară înaintea popoarelor ce vom. Veniți și înaintea că nedreptății vom fi și unii răminem de azi înainte cu frații noștri de pe tot cuprinsul pămîntului românesc, scria la 28 noiembrie 1916 ziarul „Unirea”.

Într-adevăr, ziua dreptății sosește pentru poporul român. La 1 decembrie 1918 în orașul ce văduse intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul și sîmbul lui Horea și Cloșca, peste 100.000 de români salutau entuziașt istoricul act al unirii Transilvaniei cu România — act ce încheiea procesul de formare a statului național unitar român.

„Dorința cea mai mare, cea mai generoasă, fîrăscă, lăcătă și nesădărită”, cum numea Mihail Kogălniceanu — Unirea — se împlinise.

Ionel Cădea

Arta inventatorului

Firesc, „Întreprinderea de utilități greu PROGRESUL” este un colos industrial. Văzută din avion (sau pe o machetă la scară), are conturul unui triunghi bine delimitat, în nord-vestul Brăilei. Zeci de hectare, hale nesfîrșite, magazii pavilionare administrative, depozite neacoperite, poligoane de încercare, o fabrică de oxigen, cai ferate, vagoane, locomotive, drumuri de acces, peiuză cu gaz și straturi de flori, copaci, macarale-gigant, autocamioane, autocisterne, electrocure, coșuri fumegînde, cantină, restaurant, chioscuri, tonete, creșă, gospodărie-anexă, un teren de fotbal, dispensar și, nu în ultimul rînd, peste 12 mîi de oameni ai muncii, care- dau viață. Pentru a merge înainte, mereu ascendenți, literatura are nevoie de creatori în arta literară. Cheia progresului colosului PROGRESUL, a demingiei sale producătoare de bunuri fundamentale, se află în mîinile celor care înalță și tehnica la rangul de artă.

Pătrundem pe poarta numărul unu, facem la dreapta, pînă la Scureria Centrală și pavilionul administrativ, traversăm o intersecție scădăată în soare, de alee uzinale, ca să urcăm la etajul doi al Cazanăriei, vizavi de dispensarul policlinic. În spatele ușii pe care scrie Cabinet Tennis, subinginerul Vartolomei Gheorghe probează cu aritmetica simplă a cifrelor din registrul de evidență: un apreciază numărul din cel peste o mie de tehnicieni, subingineri, ingineri, sint creatori. „Autori de invenții și inovații aplicate în uzină. Afirmație de rutină, gata să fie demonstrată de bogăția neapăsată de convingătoare a faptelor. Frumășul arizantilor tehnici se află chiar alături de noi: bărbat între două vîrste, pă bine argintat la temple, tacturn, rezervat, sobru. Semne particulare: mustață. Extrem de zgîrcit cu datele biografice. (După întorcerea parlamentării, aflăm că inițial fusese strungar, făcînd licență seral devenise tehnician. PROGRESUL Brăila i-a oferit șansa facultății de subingineri, pendinte de Institutul Politehnic Galați: încheiată în 1976, 'cu iniția promoției).

Într-o măsură sensibil mai mult decît pe tîrziu literar, opera tehnică se naște sub imperativul unei NEVOI actuale. Abia din acest moment intră în rol talentul, inspirația și tenacitatea artistului. Prin anul 1980, în timp ce se realiza primul exemplar din seria excavatoarelor-mamut, avînd cupa de 8-10 metri cubi, destinate Canalului Dunăre-Marea Neagră și carierelor carbonifere din bazinul Rovinariilor, a căzut și proaspătul subinginer sub incidența lui TREBUIE: probleme tehnice inedite, tehnologii sofisticate, cerințe de competitivitate internațională, etc. Rezultatul: „Cheie dinamometrică cu reductor hidraulic”. Scop: să fie strînse niște subrubrii (imens) cu o anumită precizie.

Aurel Pop

Continuare în pag. a 6-a

Toamna, cuvintele...

Îmi plac cuvintele toamna, cînd sînt rotunde, ca niște boabe de strugure. Atunci, mai mult ca ori-cînd...

Îmi plac cuvintele care se nasc natural firesc, cuvintele care se ivesc precum un strigăt de biruință.

Îmi plac cuvintele care mă ascultă; dar nu cuvintele docile. Îmi place să stăpînesc cuvintele; dar nu să le umilesc. În Țara Cuvintelor vreau să fiu un stăpîn drept, să guvernez peste cuvinte din fi-căruia locul ce i se cuvine. Pentru că, așa cred, cuvintele sînt egale. Ca și oamenii, dealtfel: un om este egal cu un om, un cuvînt este egal cu un cuvînt, indiferent de numărul silabelor. Cuvintele sînt la fel, iar nobiețea lor se câștigă prin locul pe care li-l dă stăpînul.

Cuvintele bune, curajoase, senine, blînde, vesele, pasionate, fierbinți, cuvintele adînci ca Groapa Marianelor, înalte cît Himalaia, misterioase ca Sfinxul din Carpați, lungi ca Dunărea, scurte ca respirațiile de dragoste.

Îmi plac cuvintele-jar, cuvintele-săgeată, cuvintele-flori (pe acestea din urmă îmi place să le dăruiesc.)

Nu-mi plac cuvintele lase, perfide, mai periculoase decît marioneta.

Îmi plac cuvintele libere, care circulă în nava spațială a gîndului, pe cer, pe mare, pe chip-cuvintele salvatoare, care știu să se arunce în foc pentru prieten.

Nu-mi plac cuvintele reci, refuzate la exportul de gînduri. Dar îmi place, acum toamna, mai ales, cuvintele de dragoste, rostite în șoapta gîndului; și, uneori, cuvintele de ielanie, cînd privesc frunzele ce se duc...

Îmi plac cuvintele ca lotiele încărcate, sau ca stiucele care se zbat în cirige, ș-apoi scapă, cuvintele ambițioase, cuvintele de marmură și bronz (ele devin statui în bibliotecă!) Îmi plac cuvintele moldo-venești, muntenesti, ardelenesti, bucovinene, oltenesti, cuvintele din mîinți, de la cîmpie, îmi plac toate cuvintele prietene și cuvintele

Șantierul naval Brăila. Foto Constantin Darie (pag. 5-8)

Partidul — inima țării

Partidul stă în plama ce nu sustine trainic în zboruri ancestrale de El prefigurare Drept un destin în care ne înfruptăm organico Cu românescul suflet și-n plină libertate.

Partidul ni-l temelii sublimelor visări Et se rodest în spațiul ideilor științete Și dinspre care urcă sub cele trei culori Statornică noștră și-a țării epopee.

Partidul ne-amănd dreptul de-a ne roști plenar Și sansa de-a fi liberi în tot ce creștăm; Partidul ne e astru și vis fără hotar, Ni-l forța necesară prin care ne-nălțăm. —

Partidul stă în torța acestui timp eroic Ce-și trage vesnic seva din dragostea de țară Spre lauda eternă a omului statornic Alături de care suim în primăvară.

Partidul ni-l izvorul ce suie-n viitor Emblema unei EPOCI de carei măreție Strălumează drumul acestui brav popor Și-i conturează țării suprema citorie. —

Ion Smeu

SCRISORI DE-ACASĂ Brăila „nu cunoaște portrete ostenite!..”

Locul acesta de la marginea Suteștilor, numit și Trei Movile, este, prin altitudine, cu 50 metri mai aproape de soare. De aici, se la Trei Movile, doar la cîteva kilometri — nici o alergătură bună de cal — se prilecuiește semețată pește abia Buzăului. Grăditea lui Fanuș Neagu, adevărată de arheologii brăileni a „una din davele geto-dacice. N-ar fi fost în firea locurilor ca aceste plăzuri mirifice, peste care „a strigat ingerul” fărâșan, să nu fie însemnate și „cîrce” în urechile cîmpiei ori și chiot năzărăvan de toamnă coaptă. Aici, „pe pămîntul de zodie cu portelan verde, unde beau vin din căni de cositor zătar-mirificat” sale, de cîteva ani a prins rădăcini o mare podgorie ce-și ridică mereu mai ambițioasă pletele de clorofila și clorochin și chihlimbar spre dealurile vestite ale Vrancei vecine.

Să fie urmasa celor 50 de metri mai aproape de soare? Sau rodnicia pămînturilor din această parte de a-și căuta mereu alte arome, ori neostenita ambiție a oamenilor de a le împlini?

Toate la un loc, dar și omul care le-a pus în mișcare, propunînd mai întîi,

Corneliu Ifrim

Curcubeu infinit

De o mare de ani am pe temple columne, De o mare de ani înfloresc din străbuni, Și aud o mireasmă de toamnă frumoasă Cum tresăltă în miriști și se scaldă-n fîntini!..

De o mare de ani port în mine o masă, Cu tăceri ce dau buza în lemn de stejar Și sculptez limpezimea și dorul de casă Cînd mă poartă prin țară un izvor de cleștar!..

De o mare de ani, în stupine de aur, În colonne de piatră și de stof aurită Am visat și visez să sculptez chipul țării Așa cum e mama... CURCUBEU INFINIT!

Adriana Sitaru

Vasile Russescu

Continuare în pag. a 7-a

Cărțile Dunării

Cărarea de apă a Dunării, vatră a etnogenezei noastre, nu este doar obiectul de studiu al geografiei, desi Romania este o țară danubiană prin întreg bazinul de alimentare a fluviului, și nici doar o pagină de istorie. Danubul fiind rînd pe rînd „fluviu interior” traco-getic pe vremea lui Burebista, „cel mai mare dintre regii din Tracia și stăpînitor al tuturor ținuturilor de dincolo și de dincoace de Dunăre”, după cum atestă inscripția lui Acornion din Dionysopolis, roman, bizantin, turc sau frontieră aprărată cu prețul nemurătoare jertfe de strămoși noștri. Nu e nici doar un obiect de dispută politică, desi „chestiunea Dunării” a figurat timp de aproape un secol pe agenda diplomației europene, care, în numele libertății absolute de navigație, afecția suveranitatea țării noastre, și nici doar un motiv literar predilect, chiar dacă străvechii Istros constituie o prezență masivă în întreaga noastră literatură ca topos sau realitate secundă.

De acest adevăr au fost conștienți înaintașii noștri, care, de-a lungul timpului, și-au făcut din cunoașterea Dunării o datorie patriotică, conștienți că, desi „o istorie a Dunării este o gigantică operă pe care n-o poate întocmi un singur om — oricît de enciclopedist ar fi” (Jean Bart), fiecare trebuie să destelenească un „val” din nesfîrșitul latitudinilor de apă al Dunării.

Una din primele lucrări consacrate acestei probleme aparține lui Mihail Kogălniceanu și este intitulată chiar „Chestiunea Dunării”, două părți, 1893. Apărută cu anii înedită următorii cîrării independente de către statul român, lucrarea cuprinde un amplu material faptic-documentar și este străbătută de suflul unui fierbinte patriotism, demascînd pretențiile acaparatoare ale marilor puteri capitaliste, în-deosebi ale Austro-Ungariei, ca și poziția duplicitară a guvernului Ion C. Brătianu față de aceasta. Militînd pentru „libera navigație a mamei Dunărei”, lucrarea avertiza asupra pericolului „despăcirii României de Dunărea noastră”, ceea ce ar fi transformat suveranitatea țării într-o „mîncîdună”.

Într-un alt moment istoric, Nicolae Iorga prin studiul său „Acul și Dunărea, 1908; Chestiunea Dunării, 1913; Poporul românesc și marea, 1938, se dovedește un critic acerb al practicilor arbitrare și abuzurilor marilor puteri, care încălcău față drepturile suverane ale statelor riverane mai mici, mai ales ale României, cînd prind primii, încă înaintea primului război mondial, deșfășurarea „Comitetului Europei a Dunării și intrarea statului român în plenitudinea prerogativelor sale de stat suveran și independent.

Imediat după primul război mondial, Constantin I. Băicoianu („Dunărea, privire istorică, economică și politică, 1918; Dunărea văzută prin prisma Tratatului de la București. O lămurire a concepției germane despre pacea de dreptate, 1921), printr-o bogată documentație scoate în relief necesitatea unui regim de adevărată libertate a navigației pe Dunăre, care să servească intensificării comerțului danubian și demască caracterul inrobitor și de jaf al păcii de la București din 1918 prin care Dunărea ne era furată. „Pacea de robire” împunea României, între altele, cedarea portului Turnu Severin către Puterile Centrale de o perioadă de 99 de ani, prevăzîndu-se că înjosirea să fie deplină, o chirie de... 1.000 lei anual.

Regimul Dunării stă și în atenția istoriografiei actuale, lipsind însă studiile de sinteză. Dintre contribuțiile notabile reținem pe aceea a lui Paul Gogașu, „Dunărea în relațiile internaționale, 1970, și pe aceea a lui I. Cărtăreanu și I. Șelutuc, „Dunărea în istoria poporului român, 1972, care consemnează lupta necurmată desfășurată de România pentru ca interesele sale, legitime, dictate de geografie de istor de drept și de demnitate, să nu fie ignorate sau strîmbite.

Contribuții fundamentale, de solidă informație științifică, a adus savantul naturalist Grigore Antipa în lucrări ca „Regiunea înundabilă a Dunării, marea și actuală mijloc de apă dulce în România, 1910; Dunărea și problemele științifice, economice și politice, 1921.

Problematika Dunării străbate ca un fir roșu opera geografică a lui Ion Simionescu, titluri de studii ca „Perspectiva asupra Dunării și ținutului vecin al Mării Negre. Lezăturile noastre cu Dunărea și Marea sau Dunării și dunărenii (Opere complete, I, 1943) vorbind de la sine, Dunărea fiind pentru români „simbolul forței și al bărbăției”.

Dintre lucrările de referință nu trebuie omise nici studiile geografului G. Vălsan, ale geologului Gh. Munteanu-Murgoi, ale istoricului Ch. Ivanescu-Șiștești, ale istoricului V. Părvan ș.a.

Reflexul literar al Dunării, deosebit de bogat, a atras atenția încă în 1886 lui Al. Papadopol Calimah, membru al Academiei, care în lucrarea „Dunărea în literatură și în tradiții” afirmă: „În cîntecele vechi și în doinele românilor, Dunărea e țara, vitejia, bogăția și mîndria lor națională”.

Documentație bogată surprinde ecourile literare ale Dunării doar la nivelul antichității, rivalizînd prin informații cu actuala colecție „Izvoare istorice, editată de Academie. Alte contribuții în temă aduc G. Vălsan, „Dunărea de jos în vîsta poporului român”, 1927; P. Papadopol, „Dunărea, studiu filologic, 1928; G. Ivănescu, „Origine pre-îndo-europene des noms du Danube”, 1958.

Pînă la apariția unei noi Cărți a Dunării sau a unor noi Cărți ale Dunării, care n-ar trebui să lipsească din librării, se impune editarea unei lucrări a cărei apariție este, pe deplin realizabilă: o antologie literară a Dunării, din care nu ar lipsi nici unul din numele marilor creatori români dintotdeauna.

Este omagiu cel mai frumos pe care-l putem aduce astăzi Dunării, cînd poporul român, confirmîndu-și vocația sa creatoare, și-a exprimat destinul unic de a supăna Dunărea la Porțile de Fier și în Bărganul dintre ape și de a fi fărî Dunăre prin construirea celui de-al patrulea braț.

Ioan Munteanu

AUREL M. BURICEA

Mică autobiografie

imbătrinim, prietene, încet tot mai
în mine cîntă cîmpia tristului mînuet
în piept s-a curbat din cer un vultur
zadarnic încerc de iarnă să mă scutur
privirea singurează la margine
de orizont
tăcerea plînge-n veci ca un soldat
pe front
cochetă și ingrată îmi ride vara-n față
pipăi noaptea pînă în zori
clanță

oriunde-ai fi singurătatea mea
te cătu
poemele de dragoste sînt nori de vînt
cineva a uitat să-nțoacă ceasul
acestul veac
și somnul meu zace în păsări fără leac

imbătrinim, prietene, plîngem cu stele
cuvintele devin din zi în zi mai grele
umbră toamnei-priviri de fiare ucise
călătorim prin haos cu pleoapele
inchise

Sorii de limba română

cu umeri girbovizi de cîmp
cu vigoarea verii pe față
se-ogătu țărâncile de-amurg
ca niște plante fără viață

cite un cub de taină poartă
în mina ară de viscol și vînt
din veac prin veac aceeași soartă
de-a scoate cuvîntul din pămînt

cu sufletul de griu și de țărîni
se-norț țărâncile spre casă
și-n sat miros de roade lasă

poartă sorii de limba română
viața-i cum cîntecul în ciciri
...erau arta unei toamne timpurii...

Degete oarbe

cu fulgere culese din nori
degete oarbe pipăie arsura
acestei lumi orfană de culori
de poji învăța care-i măsura

natura adună cîntecule tale
și le sădește în privighetori
iar cîntă plînge-n albe petale
și-n suflet viitori de sori

materie-i epidemie de azur
tot ce atîngi se face cuvînt
în tine nu vei găsi pămînt

forme de ivir din sunet pur
al timpului vizor de zbor
taina luminii-munte călător.

VIVIANA IOAN

Tăcerea

Noi iubind împotriva tăcerii din
nord, sternal trufăz ce ascultă bătuie
mării în treceri uitate, scîncetul ierburii
răvășită în trup, orele oarbe și dorul din
cavasta condoriului nostru, ne-am întins
pe masa din gînd tăcut deivor din
puterea plecării. Timp murdîr...

Așteptare

Să se nască, să ne nască o piine pe
masă, victoarea dospind ca un sin răstîgînit
în blestemul iubirii, vinul din noi să
se scurgă pe casă pîndind creșterea
inimii mîtu, să m-acopereji cu ce n-am
știut, să mă apropii și să-ți cînt, puteri
ferice să cadă în cupe, să bem, să se
nască iubirea pe masă.

Nord

Intre cîmpuri suspendate în tăcere călători
trudesc pe vînturi de nord, liniște,
...aud scîncetul ierburilor aspre sub
copitele nebunilor reni, liniște... gusturi
albastre plutesc încoace a carne sărată,
spumele sint întinerice în nord, mă
oprește frigul din noi la ceasul acesta,
nu sint cuvinte, buzele albe s-au strîns,
liniște... între lumi se așterne vîntul din
timp.

NICOLAE ARIEȘESCU

Lumină

În pleoapele tale
zările cresc,
iată rînilie
ce te iubesc ;

tremură pasul
sub cer ferecat,
brațele tale
s-au depărtat ;

doar în lumina
tăiată de lum
curge osinda

de-atunci cînd șezum -
dău răsăduri
crescute în drum

Poemă cu ochi

visători

Uneori nopțile plîng îngăbenite de timp
fructele dor în ramuri uitate
singură oglinda îmi fură
ochii mereu împărții
între vis și țîrzie tăcere

încet alunecă nisipul
cerul tău a îmbătrînit în clepsidră
dincolo de partea mea de tăcere
e punctul acesta
căderea învolburîndu-se
între

MARIN CIORANU

Și dau pînteni

Voevozii
Opreau caii la buza Dunării
și bea apă -
străpungeau luna
să curgă miera la
Dumnezeu pe pămînt
După ce făceau loc
să curgă toate iubirile
desoptrivă cu Dunărea
înecăcuar,
își puneau acururile
pe după gît
opoi dau pînteni cailor
drumul era lung
pînă ce aveau să intre
pe luciul de aur
și scapere
inimile lor

Ceasta aurie. Incep s-o visez de la mijlocul săpăturii - miercuri sau joi, cu aproximativ - mi se înseamnă în suflet ca o picătură anodină de acid, căzînd inofensivă într-o epobretă... Creștele de muniți, torrente repezi, sprintare, descătuse, spumegînd năvalnic peste pietre bine lustruite, verdele pădurilor - suav, gingaș, umit, proaspăt, curajos... O pașiste pe care valdează fluturii policromi, albine certându-se de la miera florilor, și eu stînd trîntit pe o pietre. Întins cu tot trupul pe-o cerșă dragă, în timp ce Viora îmi ține capu-n poală.

"Cînd bel, se luminează jumătate de lume!" Expreia nu-mi aparține. Precis am citit-o prin almanahurile frunzărițe în sărbătorile de iarnă, așteptînd să mă refac după petrecerea din ajun. Vorba îmi plăcuse, întîi asociată cu mahnureala momentului, apoi descoperindu-i nebanuite și subterane înțelesuri. O întreaga filozofie. Ochiul omului pot să vadă cel mult jumătate de lume din față. Dacă se întoarce, îl găsește în vizibilită emisfera din spate, și-așa mai departe. O regresie înăuntru. Matematica fatalității e limpede: bipedule scump, resemnează-te să cauți maximum cincizeci la sută din lumea în care trăiești! Globul tăiat pe la ecuator. Desi, vorbind ca-ntr-o bărbăți, amine, cînd bel zdrăvan chiar că nu mai vesele nimic. Dacă n-o fi tocmai așa vesele luminării!

O ceartă incandescentă cu directorul tehnic și inginerul-sef, în jurul unor banale cifre de plan, pe însemna multe. Pentru mine, efectul fusese o buznă-ceală totală. "Odată am fost compătat" - îmi făceau ulterior socoteala, șopodărește, pe degete, cu capul scormit ca după un bombardament cu neutroni - iar acum uite c-am depășit bariera sonică. Viata mea poate zburda fără aștia între aceste două limite!"

E simțită seara - o simt prin toți porii - știu că am să fac o baie fierbinte, iar a doua zi voi dormi pe săturate. În jur, văd miile de oameni încetători, zimbăreți, plini de energie, neașteptători să ajungă odată în locu-acesta. Unde se vor simți pur și simplu trașnic. Luminile orașului, dîndu-și parbrizelor tramvaiului, clipește veșele, multicolore, ca-ntr-o visată noapte de

noapte de

Portrait of Gabriel Let

de curia 17 tba pe întreaga perioadă a anilor 1975-1984, și un beneficiu-global de aproape 21 milioane lei. Unii au început să spună, mai în glumă, mai în serios, că Bacnu s-ar mîndri să fie și zeul „vinului de Sutești”!

Nu încercați să găsiți așezarea pe hartă, vă asigur însă că pe oameni îl găsiți mult mai ușor: sint doar cu 30 de metri mai aproape de soare, mai aproape de cer, unde, pe umul copilăriei lui Fănuș Neagu au crescut butuci de viață nobilă!

Cum a „curs” destinul inginerului Let? Să-l ascultăm! „Momentul de mare solemnitate din aula Institutului Agronomic din București, unde am fost investit cu titlul științific de „doctor în agronomie”, specialitatea viticultură, a aureolat tot ceea ce a fost frumos. Mă aflam atunci la răsurața a 35 de ani, și viața, aspirațiile mele, nu căpătaseră altă dimensiune spirituală. Cu mine însuși, am refăcut etapele drumului parcurs, rememorînd oamenii, faptele, împrejurările, dar mai ales pe acei oameni de bine care m-au înțeles și sprijinit cu vorba și fapta prin puterea caracterului și a pîdei personale, învățîndu-mă că rigorilor științei le presce apele de profunzime ale adevărului. De mult le datoriez!”

„Această stare m-a obligat moral să merg mai departe pe potecile nebatate ale cercetării științifice. Am fost cooptat în rîndul cercetătorilor de la SCCASS Brăila, unde „lucrez” tot cu mărișoara via de vie, de data aceasta lărgindu-mi cîmpul de activitate și mai ales posibilitățile de investigație științifică. La această dată, ponderea patrimoniului viticol brăilean se poate compara cu o serie de podgorii binecunoscute pe mapamond: Bosnia-Hertegovina (Iugoslavia), Aqualcalientes (Mexico), Thessalia (Grecia), Moscadel de Setubal (Portugalia), Santa Carina (Brazilia), Yamanshi (Japonia).

Prin studiul multianual cu privire la aprecierea gradului de favorabilitate ecoclimatică pe teritoriul județului Brăila, au rezultat o serie de parametri agrometeorologici care au fost comparați cu similarii acestora din zone viticole consacrate, astfel că centrele viticole brăileane au fost orientate și încadrate conform principiilor unui agrosistem.

La însurăte, localitatea cu emblema de podgorie, căci sint cuprinse peste 1000 ha plantații viticole am stăruit la înființarea, încă din anul 1985, a primei colecții ampelografice pe nisipurile rîului Călmățui. Sint prezente circa 360 soiuri de via roditoare grupate după criteriul principalelor direcții de producție vitivinicole (struguri de masă și stafide, struguri pentru vinuri albe, roze și roșii, soiuri cu rezistență biologică), practic, toate soiurile recomandate și autorizate la plantare în R. S. România, precum și noile creații din absolut toate stațiunile de cercetare pe profil din țara noastră - un adevărat tezaur viticol, care l-ar face pe marele fiu al locului, Fănuș Neagu, frate de cruce al Bărgănelui, să exclame: „Mamă, pe Dunăre curge vin!”

Odată cu stabilirea noului sortiment, soiurile alese vor daîni cel puțin pe durata unei plantații viticole care este de peste 30 de ani, adică o perioadă aproximativ egală cu durata activă a unei generații umane, ceea ce implică o răspundere morală a cercetătorului.

Bazinul-ne pe potențialul productiv remarcabil pe care viticultura l-a dovedit în condițiile terenului cel mai vitreg din județul nostru, păstrăm convingerea că și în viitor îl vom spori valențele de eficiență, oferind semenilor noștri, noi arome și hiori, lărgind vocația naturală a zonei nisipurilor Bărgănelului brăilean.

La ceas tîhnit de octombrie, cînd via a trecut în cîntece, gîndindu-mă la Gabriel Let și răsuna ca un ecou poetic cuvintele lui Panait Istrati, „pen- Bărgănelul, să exclame: „Mamă, pe Dunăre curge vin!”

„Și cu toate astea, lecția lui Rubens vine să ne spună că orice este cu putință, atîta vreme cînd nu am uitat nici-o clipă pentru ce sintem veniți pe lume. Murguri, zborul păsărilor pe cerul ce-nușu, obrazul de piersică al unei femei,

Sarabă de seară

carneval. Îmi vine să cobor, să-mprăstîl confel și să dansez în extaz printre pîioni.

De ce nu mă las furat de limbatoarele imagini ale raiului, de ce nu savurez clipa, pînă dincolo de transparentă? Ce resorturi întime mă smulg cu brutalitate din visare, catapultîndu-mă ca pe un bolovan afară, îndată ce usile gîlesăz într-o anumită stație? Instinctul - jaurăv credincioasă - ori mă degrabă frica unui drum fără întoarcere? O lașitate în plus!

De săpt, presupun că părăsesc fără prea mari păneri de rău paradisul pe roți. (Dulcile sirene ale consoliilor!) Nu-mi doriseam, la un moment-dat, să cedez și să valsez printre veselii pîioni? Pîionele-mi, sint de vală, brațele-și aripi de gîscă jumălită, învescînd zadarnic să stea la locul lor, așu și plin de fum, sfîrtecat la intervale necesitate de faruri. Scrișter de fîșe și colinde scrîștite, cu dumnezeu-țîm în cap. Dar mi se face loc, asemăna unui rege, și eu merg fericit înalt pe picărele mele de cilți, filifind din aripioarele boante. Cu ochii tășăz mualti la joaca asfaltului, învescînd să-l țîn la distanță. Nici dacă expuse, mea dacă se-apropie vertiginos nu e bine. Întă chiar dacă-l simt răsădindu-mi răuțacios fruntea, starea de vînt nu mă părăsește. Fratele meu bînzăpășu! Rid potolii, stîrînd e-venul prafului, mă întorn pe spate, eliberînd honoete, cu ochii risipiți printre stele cerului sau împănienții de diamante pîioni.

Desigur, nu se fi delicat. Nici măcar politicos nu va fi. O să dea drumul roboșorilor, miorlăielilor, rafelelor de reproș, pînă atînci țîtute sub pre-

mulț, cu cît din toate însușirile el plîngăciase nu-i adevărat absolut nimic. Întîrzierile în cel mai nesărat mod, cu amicii, în jurul unui pahar. Ascult și tac: nici o speranță. Aceeasi placă, aceleași lacrimi, aceleași împuțări, aceleași rugăminți, aceleași vagi amenințări, ca niște ideaturi imposibile de atins.

Sed în buclăria pe taburcul oscilant, înghesuit între masă și perete, uitîndu-mă la bătaul meu. Se joacă grav, preocupat, dînd înainte și înapoi un autobuz de plastic, spionîndu-ne în rîstîmpuri pe sub gene. Cu ce amintiri vezi rîmne dars copile?

„Și tu vei deveni bărbat, fiule - încearcă să fii curajos și tu-însuși, nu ca mine! De ce nu vîd duc la munte, cum tot îmi promis, de ani de zile? De ce las praful să se așternă peste toate? Ce-l izbutese să-l le torn pînă la capăt niciodată, mai ales că acesta-l doar în-țoducerea discursului. Măică-sa îl înhață în gheare, imediat ce mă aude începînd, și se refugiază spre dormitor, hohotînd în sens invers.

Semizezie dulce-deconcertantă. Clipde de veghe, calme, vidate de gînduri, alterînd cu bruste și nemotivate alunecări în gol. Marginea constîntel. Probabil așa trebuie să fie și atînci cînd mori, cu unele mici diferențe. Cînd mori, ai ocazia să te bucuri de felicită-țera Viora, eu n-ăs fi răsturnat neapăra-țu-lumea - cum se întîmplă să mai am uneori adolescența credință - dar sint convins că ar fi fost altceva de capul meu, pînă la urmă.

Pentru că mi-ar fi fost mîșine de ea - săi mai degrabă de mine-însuși? Po-țu să mă întreb - acum - la infinit. Pentru că m-ăs fi dus mereu în muniți ei, pe care Felicia nu-i apote suferi? Care nașă să fi fost mecanismul? Care cîntă marea, se împănolește? - a resemnare și abulie - odată pînătrîn în această fundătură, ciclînd neputincios, ca un calculator ajuns la discreția unui program greșit. Însă a două zi voi fi scăpat de pistoanele incomodelor întrebări. Le voi fi uitat, pur și simplu. Ce bine va fi cîteva nopți! Ce fericiți vom fi!

„Pînă cînd în suflet mi se va infiltra, discret, încert, delicat, pasiv, timid, subconștient, persuasiv, gingaș... ceața aurie?”

Însă iubita nu-mi dă satisfacție, și mă cuprînde mohoreala. Cu atît mai

PAUL STREPOL

siune... Tac și ascult, amintîndu-mi de un garaj prăfuit, cu pîianjei la fel de prăfuit și de curat, mîșînd în vag a benzina și uleiuri arse. Ne hrînjeară deseori pe acou, ascultam muzică, pâlăvrăgeam, iar în timpul balaureatului ne verificam unul pe altul.

Tac și ascult. În alte împrejurări nu reușese să-mi dau seama cum par, însă la chef șlii că sint nepus de cumine. Nu fac prostii decît fără să vreau, sub îndobul necontrolabile mișcări: ale membrului. Tac și ascult plin de interes. De ani de zile aștept să fiu luat de gîsler și azvîrlit pe scări, să aflu usa blocată ori casa golită de acur, cum pînă vestea un amic. De-atîta așteptare, am început să doresc extantului eveniment. Cheile sint mereu la mine, așate de gaica blugilor, chiar dacă nu le-am folosit niciodată. Totul e pregătî.

Boxa de la subol, amenajată cîndva de mine-însuși. Pe-atunci, capul mi-era plin de obrazuri gospodărești. „Damage” - un vin, lău cu cartofi, polite cu mere, morcovii la nisip, varză murată, conserve, bulion, banc de lăcătuserie, dezvoltat-copiat fotografii, depantat radio-tv, pîngîit pantofi, reparat broaște valtoe și fan. Excurșii locale, costisitoare, desărtății. Jos, rămăsează maximum trei lucruri pentru care ar fi meritat să cobor. Un ruscac, un pat deșu, și o cerșă veche de lină, în care m-ăs putea infășura, sperînd să prînd puteri.

Însă iubita nu-mi dă satisfacție, și mă cuprînde mohoreala. Cu atît mai

dansul îndrăcit al chermeszilor, dealurile împădurite ale orizontului, poveștile și mîturile creștine, serbările galante și călătoriile pline de surprize, zîmbetul copilului satisfăcut de simțul opulentei, privirea de arșită a femeii îndrăgostite, muzica frunzelor în vîntul toamnet, furtuna, ploaia, zăpezile, curcubul, ceea ce sperie ca și ceea ce ne atrage din mîlurile nopții, miștile zbîrcite ale pîrîngilor, fluvii bogate ce se leagă de călătoria mării, sint deopotrivă ale trupului și ale spiritului și putem să ne înfruptăm neobosiți din ele fără teamă, atîta vreme cînd în noi sălăsluiește dorința arzătoare de a da un sens acestui univers de forme și mișcări, și să găsim în marea, precum și raporturile care le leagă și obligă lumea așa formidabilă și cu adevărat frumoasă, să nu se destrame.

Nimeni nu ni le poate lua, ale noastre sint fructele pămîntului, cu toții vom fi nemărginit de bogati, fiindcă ne stă în putință să fie astfel.

Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

„Prelungind o vorbă de-a lui Iorga, fiecărui om are ceea ce merită și cu siguranță că Rubens reprezintă oglînda nedefansată a acestui puternic adevăr. Neofansat, rîmînd pînă la urmă expresia facială și nedreaptă a tenacității, a voinței de împlinire și a energiilor pe care omul le pune conștient în acest joc. Partida urmează să fie încheiată.

ADRIANA SITARU

Flacăra

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi în cuvînt
Cotropită de ger și de vînt,
Cum mi te-aprînzi și respiri
La umbra luminii subțiri
Numeri tăcerile clare
Mitoogii de fecioare,
Nimeri colonne de lut
Infrunzite pe vresnuri din scut.
Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Curcubeu mai cărunț ca uitarea
Asmute asupra mea Marea I
Și-atunci eu voi arde mai tare
Ca un jertelnic fără hotare.

Flacăra în formă de lîră,
Flacăra în formă de Kiră,
Cum mi te-aprînzi

POSTA REDACTIEI

MIHAELA ARTIMON, Sibiu (20 ani): Tematică diversă, dezvoltată la rostiri, oscilând între tentații „ultra” („Poezie” voluți peste inimă / „Poezie” parly zgomotos / „Poezie” / patinaj subtil peste girasuri (?) proeminent) și nostalgia „retro” („Reviste vechi / cu cocuri, demodate / cu pene, pălării cindva „en Vogue” / nuleve-nchise-n romantisme // toamne / sezoniere la Paris / mondene...), amintind de cunoscutul plagă „Hei, tramvai / cu etaj și tras de cal...”. Vocația pare a fi reală, dar instalarea în poetic încă nu s-a produs: textele sînt prea „vorbite”, iar discernămintul funcționează intermitent, alături de unele titluri parțial clare (Tutun, Prezență, Pașii îndrăgostiți, Elegie) existînd și astfel de neînțelesuri: „În mine s'arbatore / și te-am iertat din nou / se-aleacă în balanta / spre-a-i mîni eu // dar oare sîi? // dacă ai s'ii / ce s'arbatore / în mine / cînd vîi?”. Bilantul fiind în general promitator, mai trimit: și ar fi totuși necesar să traseți (pentru dv., în primul rînd) o linie de demarcație între seriozitate și glumă.

ANTON MOISIN, orășul Victoria: Texte interiorizate, în consonanță cu formația dv. principală, istorică și filosofică. Frecvența vocabulelor: străin, tăcere, ciudat, precum și ritmul rîdituț induc o stare de monotonie care, cu un plus de concentrare, ar putea deveni expresivă în plan poetic (text: „stele străme-au căzut / în apa lazului meu tulburînd-o // ciudatele pășiri de vis / ale anilor tineri / s-au întins pe pietre / să moară // alt de greu s-a lăsat / peste hornuri / zarea cîndva tîrîmurînd nesfîrșit // vechia mea încălzeste / doar prînz împietrit / stîrniții ierba de lut a tăcerii”). De altfel, în mai toate textele se simte nevoia intensificării efectului prin eliminarea unor elemente redundante sau inutile (în *În lîră de jad... sau în Nelumina*, de exemplu, poezia pare a se concentra în ultimele șase și, respectiv, patru versuri, încercîndu-se un aspect mai curînd expozitiv, de introducere în atmosferă; și o intrare mai abruptă ar fi asadar favorabilă tipului de scriitură pe care-l practicați).

ANNE-MARIE GEORGESCU, București: Vocație indiscutabilă, alături de o inteligență activă și cu o reflexivitate etică precoce de fondul unei sensibilități iesite din comun. Textele sînt problematice, apropiindu-se uneori pericolos de zona stărilor limită, pe care le domină printr-o expresie netă, precisă, economică, nu de putine ori memorabilă („Răs-

punsul... are gleznele fracturate”, „Intrebările au început / să-ți muște mintea”, „Adevărul cu timpanele arse / sapă la temelia istoriei”, „ce-accident mortal / va face timpul să vultasă / pe-un tobogan cioplit în trupul meu”, „Soarele: aur dat cu arendă”). Nu e cazul să ne exaltăm, un astfel de aliaz rar reclamă mai curînd gravitate și ocrotire: Anne-Marie Georgescu are doar 15-16 ani. Pentru publicare: Dincolo de viață, Vara ca o intimplare, Cafea neagră care se adaugă celor publicate mai demult sub pseudonimul „Harey”.

GABOR LUCIA, București: Trei texte scurte, în care se remarcă decizia tonului, ca o calitate în sine adăugată unui continut altmintîri aproape indiferent („Nu mai vreau să fiu apa ce curge / pe brațele tale / Nu mai vreau să fiu mărul înflorit / așteptînd în strădina...”, sau „Luptă-te biruitoare cu clina ce vine / Luptă-te pină ce brațele tale...”, sau „Zidul acesta de piatră / zidul acesta gros și ucat / care mă inconșoră de alita tîmă / Doar o suviță subire de fum / va pătrunde de dincolo // și-mi va da posibilitatea să / respir”). Mai trimit: **DANIEL GROSU, Tecuci:** Trei texte bine încheiate, dar compozite, neconcludente avînd aerul unor exerciții preșcolare. Mai trimit: **LAZĂRICA IONEL, Ploiești (24 ani):** Versificație corectă, accentuat moralizatoare, pe diverse teme de interes uman („În ridicul se sfîrșeste / o minciună după alta / Nimeni nu te mai iubeste / cînd flirtezi parșiv cu soarta / ochii tăi, remarcă dură / Către ceasul cel toamnic / Spun cîi frîș și ce căldură / Zăces-n singele-ți săbătoare” etc.). Încercăți să atînașeti la o formulă mai expresivă și mai personală; oricum, pentru biografia pe care unele texte o lasă să se întrevadă, meritul dv. nu e mic.

GEORGE POPESCU, Focșeana: Am urmit scrișoarea (din august), astăzi, poezie. **IONELIZ MARINESCU cu Ștefănești-Argeș:** Scurte sau lungi, textele sînt interesante (ca atitudine, idee sau dispoziție grafică), dar nu aparțin poeziei, nici nu simulează... „Orzanul” poetic, lată, spre exemplu, acest *lăilăș*: „Poleau... / Poleau... / Poleau / dîlînd / estomping / amînd / neseșmăntor / asperităților / vietii...”, cu mesajul căruia putem fi de acord, confirmînd însă totodată cele spuse anterior. Mai departe veți proceda, evident, cum veți crede de cuviință.

RADU DUMITRU, Debreșeni-Dolj: O scrișoare sentimentală și gîrnășă (desere pămînt și iubărită) versuri astiderse. Va urez, așa cum o doriti, ca rezonanță vîetii să-mi aducă numai flori albastre de anuile albe ale porumbelloi, fără singurările și temăstule deșaură cărora, abia, se poate nasti împăcare superioară a Poeziei.

FUICA IONUT, București: „Trecută departe de zile și noți / ce crece în patm / rebele / mîni adînc / Niciuși / Niciuși / Niciuși / sau „Sînt umbra acestui pămînt, / adînc din adînc pornind dinșore mine / s'are neînșor”. Nu, n-ai reușit niciodată să vă creați un „limbaj nou”, e este cit se poate de vetust („lîfiori de răzvrătiri”, „adînc dureri, ce izv-

Dincolo de viață

Esti singur. Intrebările au început să-ți muște mintea.
Cauti răspunsuri dar cînd să dai de el, observi că are gleznele fracturate
Incet, ca un melc, destinul își coboară securea spre sufletul chinut de întrebări
Cînd în sfîrșit fieri se umple de sînge și ochii se închid, liniștea-și pune pecetea pe gura ta.
Și alții rămîn în urmă.
Intrebările le vor mușca și lor limbile dar răspunsul va avea vestic gleznele fracturate.

Vara ca o intimplare

Furtuna răstîgnită pe stînci...
Unde am ajuns?
Baltile se surpă sub trîstetea lui Ovidiu
Adevărul cu timpanele arse sapă la temelia istoriei
...Vara se luptă să capete un loc pe solul amintirilor mele

O priveșe așa cum privești evenimentele demult așteptate
„Ce vrei?”
„Nimic, acum obsec.
Mi-am luat trubelul
Mă duc în vizită la Ovidiu”.

Cafea neagră

Hai, dă-mi în bobii să-mi spui cînd se va opri trecerea.
Hai, ghiceste-mi! Spune-mi lor! Ce-accident mortal va face timpul să vultasă pe-un tobogan cioplit în trupul meu! Și tu arhanghel cu aripi ciobite la colțuri, cînd vei veni să-mi dai umbrelor să-l bea?
...Plouă. Cineva încearcă să dezlege enigma lui Oedip
...Dar, dar, dar, legătura de la ochii destinului...
ANNE-MARIE GEORGESCU

CRONICA EDITIILOR

Biografia necesară

Conștientizarea înalțărilor culturii românești se face și prin cunoașterea tot mai aprofundată a vîetii și activității lor. Reducerea în conștiința publicului larg a marilor personalități ar trebui să fie acțiune permanentă, determinată nu numai de momente aniversare desti, cu descrierea astfel de date producția editorială și contribuțiile din presă și s'aprecie numărul. Cu un asemenea prilej, 350 de ani de la nașterea lui Nicolae Spătarul Milescu, Editura „Junimea” din Iași a tipărit biografia cărturarului român din sec. XVII alcătuită în 1925 de P.P. Panaitescu în limba franceză, tradusă în limba română de Silvia P. Panaitescu, în ediția îngrijită, cu studiu introductiv și note de Ștefan S. Gorovei. Elaborată în 1924, în perioada studiilor la Paris, unde a putut afla informația necesară, lucrarea conține, pe lângă datele de completare necesare pe care cercetările de o jumătate de veac le-au adus, biografia de bază a Spătarului. Ceea ce face vîetărilor demersului unui biograf este acestuia documentul autentic, cîruia cu cunoașterea epocii și a imboldurile istoriei în viața individului, P. Panaitescu se dovedește un rafinat cunoscător al secolului XVII și realizează cu precizie și concizie radiografia sa.

Biografia lui Nicolae Spătarul Milescu (1636-1708) este o fascinantă succesiune de situații de excepție, cîștigă limite, care se ordonează sub zodia propriului temperament și a aspirațiilor sale dar și sub împacabilul timpului. Domestic n-a putut să-și lîmzeze ședilele, deși acestea erau îndelungi la traducere fără sfîrșit și adevărații sedentari nu reușesc să realizeze mîile de pagini pe care el le-a umplut printr-o călătorie în sîmțului lor.

Unul dintre paradoxurile cărturarilor de atunci, în a căror lungă serie se înscrie și el, este că nu au lăsat todeauna pagini autografe, deși au ramas opere. Se realizează acestea prin ficțione unor „scriitori”, docti și versăți în a pune pe hîrtie cuvîntul. Cărturarul era cel care asuma erudiția, elabora „scrieri”, îmbogățind orizontul cultural al țării. „Scriitori” în acel secol XVII avea sensul încă dureros de îngust. Spătarul „Milescu”, împătimitul cărturar, și-a regîndit în limbi diferite în română, slavona și franceză transpuneri dintr-un alt scriitor. Simultană prezență în spiritul său a sintaxei atîtor limbi îl amalgamă stilul. Reducerea în limbă poarta urmele unor elemente ale limbii în care își gîndea gîndurile lui intime, în care își facea socoteli (se spune că numărătoarea în vîetă în limba maternă, care a fost aceea de acasă — limba română, cea în care a făcut cele dintîi traduceri (din greacă) și căreia i-a fost străjer statornic, prin contribuția la înzestrarea ei cu echipament tipografic dar și asumîndu-și rolul de mediator de pace în frământate relații ale suilor din zonă.

Biografie cu meandre nu ușor de reconstituit, căci documentele sînt rîzlete și luminesc lauri de multe ori incongruente; mai persistă perioade obscure, pentru care lipsesc orice fel de date. Spătarul nu s-a străduțit să lase urme de el. Nici paternitatea scrierilor din compoziția, de multe ori se stabilindu-se pe baza altor mărturii.

„Dar... imaginea despre celălalt” se forma altfel perceptiv și și apprehensiv. Calitățile individului venit din alte zone de civilizație erau cîștigate în Europa, unde a avut contacte cu ceea ce excela, adică erudiția. Multilateralitatea i-a asigurat popularitatea cărturarului român, adică rampe de contact cu personalități ale altor culturi cu care găsea un limbaj comun și avea preocupări consonante. Deja opinia publică din țară se făcuse atît de sensibilă încît, din gura în gură, aștele contaminate, incit această eveniment din viața sa apar relatate diferit de contemporanii săi.

Luînd în considerare toate informațiile disponibile, este meritul lui P.P. Panaitescu de a-l fi comparat și de a-l fi arătat în contextul unei obiective și științifice. Ceea ce s-a aștel ulterior, sintagme de editor în completări esențiale, îmbogățite substanțial biografia.

De exemplu, abia în 1953 a fost comentată corespondența ambasadurului englez la Constantinopol, Earl Winchelsea, care relatea în ian. 1667 despre pedepșirea a 150 de cărturarului (i s-a tăiat nasul) „de mai înainte vreme”, desigurare care s-a atenuat printr-o operă. Aceasta ar fi avut loc, deduc Paul Cernovodeanu și Olga Ciocan (Știri noi... 1971) la Berlin, în perioada 1666, iar Șt. Gorovei în ediția de față aduce precizări: Crinone Ghica, aflat la Viena, nu-l mai văzuse pe Spătarul de la despărțirea lor din primăvara lui 1663 și plecarea acestuia sora Berlin. Se pare că protagoniștii vîetii publice erau atenti dină și la „semnamentele” contemporanilor. Se aștelea rînda circulație a „știrilor”.

Desi ideea acreditată este că se atuncu ritmul evenimentelor era lent, intîmplări din viața Spătarului protejează alte lumini asupra eocic. Misiunea sa la Paris era o derulare cinematografică: Ludovic XIV se aștea la Tournay, „orare pe care totuși îl exersează de la școlă și conducătoare personal operativitate de război”, ministrul de Lonne i-a trimis printr-un curier extraordinar scrisorile aduse de Spătar și Ludovic XIV „a scris în aceeași zi ambasadurului său la Haga, ordonîndu-și să susțină la Constantinopol pe gheorghe Ștefan vodă (n. 15). Decența muncii de cercetare, constință că rezultatele ei, care presunau discernămintul și metodologia adecvate, se impun conștiinței publice prin clar ponderea de contribuție reală la progresul cunoașterii răzbat din monografia lui P. P. Panaitescu. Exactitatea în aștele, prudența în fața evenimentelor ce nu au putut fi controlate, permanentă comparare sint cîteva dintre caracteristicile lucrării.

Dramaturgia valorilor morale

Urmare din pag. 1

mente istorice — folosite doar ca pretext și nu ca reconstituire reală a istoriei noastre — s-a convertit în opere remarcabile care au îmbogățit repertoriul teatrului românesc de azi. De altfel, în piesele unor autori ca: Paul Anghel (Săptămîna pămîntului, Viteazul, Regele descult), D. R. Popescu (Marele, Două ore de pace), Marin Sorescu (Răceala, A treia țesătură), Mihnea Gheorghiu (Capul, Paletica '77), Paul Everac (Constanșeniile), Alexandru Sever (Descăpătînarea, Leordenii), Romulus Guga (Speranța nu moare în zori) etc., intîlnim dialoguri ale eroilor nu numai cu timpul lor, ci și cu lumea noastră de azi, comunicîndu-ne gînduri, idei și provocîndu-ne la meditație, la adoptarea unei poziții deschise față de evenimentele evocate.

S-a vorbit adesea despre excesul de „demilitarizare”, „dezistorizare forțată”, dar dramaturgia au tratat istoria națională într-o manieră de delăsare și libertate creatoare, atenție lor fiind îndreptată către virtutile dezbatute asupra destinului țării, asupra păstrării mîinii naționale, aflată adesea în momente de grea cumpănă.

Diversitatea de teme și subiecte „inșcrie” în dramaturgia noastră de azi nu e rezultatul descoperirii unei tipologii a personajelor ce sintetizează o întreagă gamă de relații inter-individuale — „comunicate”, de altfel, spectacolului prin intermediul scenei — asigurînd astfel permeabilitatea sensurilor, a mesajului

oerel. De subliniat, în acest context, faptul că multe dintre personajele propuse de autori ca: Ion Băreșu, Romulus Guga, Teodor Mazălu, Josef Naghu, D. R. Popescu, Dumitru Solomon ș.a., trăiesc într-un spațiu-timp al înșrănării față de valorile și principiile autentice, promovate de comunitatea umană, manifestîndu-și predilectia pentru un limbaj din mare adînc și puritate discursivă rațională. Un astfel de comportament desemnează, de altfel, pierderea însușilor specifice ființei umane, personajele transformîndu-se adesea în bufoni sau simple marionete. Structura tipologică a unor eroi „de dos”, care sînt reorizate „cîndva deformat” ale realității, ale condiției umane cunoaște, în opera autorilor menționați, modalități noi de creație dramaturgică, deschise dialogului cu arta teatrală contemporană, cu spectatorul de azi.

Ca orice fenomen artistic în continuă dezvoltare, teatrul românesc își rennoștește structurile și modalitățile de expresie, potențînd virtutile dialogului și ale comunicării, și, prin aceasta, „favorizînd” dezvoltarea „chipului” real al relațiilor interumane. Expriimarea, în forme artistice noi, a adevărurilor vîetii asigură dramaturgiei originale viabilitate și competență în „dialogul” cu valorile teatrale contemporane.

CONFABULE

♦ ♦ ♦

Mai spune-mi curînde doar cîndva și numai de dragoste
mai spune-mi cum și se pare lamina
cînd seara sîngură te plîmbi
mai spune-mi cî ai visat o fereastră
deschisă
prin care privești cum dedesubt
trec cerăbii lămoșite de pescăruș
mai spune-mi cî te-ai dor de un drum
de țară spre mare
cei doi a plîși pastie și rece
mai spune-mi cî a fost adevărul atunci
cînd fruntea ta se rezema de fruntea mea
mai spune-mi
sunt doar atîtea de spus despre noi
și sunt atîtea curînde pe care nu ai le-am
spes niciodată.

Julian Neacșu

Poezia candorii

Urmare din pag. 1

Îmbrăcată... Venea dragului, șaptele de mare,
și s-aștea pe pînăle mele. Acum / trebuia să-și
înșoră privirea strălucitoare / și trupul greu, deși
era de fum /... Cei care din-a-n seară /
trebuia să moară căpătîu arna nădejdi, vedeau
sînt în oază, /... cîi curaj cîi cîntec utat,
/... cîi curaj speranței stătea lângă pat.
Fără-năstie vorbind, în combustie, în solă-
răzătoare și nelăstie Magde; Isanos dărează im-
pulsuri de la mîinșii în limbe paternă din
„Grecia ară de soare” — de la Străbunul „pa-
teții în țara Heladei, demult...” Autobiogra-
fică și lirică de vîetă amănate, iată ce e țara
lămoșii în sînt! Alte poeme, lășate în perio-
dele sau în manuscris, li în compoate, chemînd
se neocetă unul pe altul. Efigia lui Ar-
geș, aplicată peste cîdul Spital, e vizibilă și
în alte texte; înDEXNUM sîntese transparent
în Dece, adăp și se-aște pe noi? — Dar
accente proorci personalizate a operă de mari
temăni publice. Contraste, subtile mișcări
ascendente și descendente, o prispăntă planare
peste prooria dramă lășă, după lectura inte-
grală o impresie durabilă de stilizare în du-
rere de subliniere cînt.
Săvodeanu sînt, în esență, alternanțele de la
profa la sacra, singurătățile montane afiliate
mitului. Drept corectiv la drama marii treceri,
săvodeanu sînt, în esență, alternanțele de la
coborîrea în sine înștră. Femininitatea Magde,
Isanos, refractară multele, smemșului în
gener, transare în proiecte variate, axate pe
ideea treceri demne dincolo. Din palmii biblici
sau din folelor ritual provin umbra și fumul,
emblemă ale elementării: „sufletul și se poate
raspi ca un fum”, umbra lui rătăcește „peste
are-n tremur și potic...”. Adîncul somn, „sun-
șă din lună al mortuș”, și vechiul de ingeri.
Fînta care iubise „armonia lumii”, asomă le-
ze-a cadentelor”, care crezuse în „Ierburii și
vîn”, dar nu-si isprăvisse cîntecul, se despate
de lume în „Lumina sonoră”, consolatoare: „În-
tore capul să mai văd o dată / ceea ce ani în
șur am privi /... și mă dîngie că mă dîngie de an
n-am să mai văd / (Frumeșe-e cîmpile vîe-
șii)... Trîstetea sună feminin: „Nu po; pleca.
Arborii lui sopses: / Dorile calea-mi atin și
mă oarese...” (Doamne, n-am isprăvit!). In-
tervenții sînt argumente arheziene: „...vîetile
vîitoare / nu mă dîngie că mă dîngie de an
lășîn ogoarele, cîntic mic, /... As fi vîr și
mai am răgaz, / să mai fac o grădină și-un
jaz / să zidesc case, să pun livezi, / și vie să
cresc, și cîrezi...” (Pleiedin). Dumzezeu e un pom:
un om devine rugăciune. Un patenșm cu rădă-
cini în trecutul uitat colorează altitudinea fi-
năă; înștră în matricea naturii, dureroasă în
sine, îi urmează reșenerarea în forme schim-
bate. Ni se vorbește deci de metamorfoze, ide-
băli în lămoșii pentru pămînt.

CUMPĂNĂ

Muzică, muzică

De sîte ori aud cum prin ceață se dau
oameni cu fruntea de zid
și sîfîiți prăbușindu-se descotii
în inserate domuri,
de pe trepte nu mă mai ridic...
Noi sîntem afară, muzica-inăuntru,
scăoal-te, păcătoșule, și uită
de ce așemeni unei orzi
cîntă amurgul domului răsună.
Cei care sînt în pînțecul lui,
acel pînțec de piatră,
se vor naște cîndva
cînd durerile frunților izbile de ziduri
vor fi de ajuns pentru durerile facerii.
Dar, pînă-ătunc,
vreau să auzim ce frumos răsună
pe pămînt inserate domuri.

George Alboiu

Din miazănoapte

Urmare din pag. 1

acel pămînt. Incep (și sfîrșesc) prin a gîndi la Eminescu. Semnele trecerii lui sînt frivare dar sînt. În cataloagele școlilor mai sînt înșcriși Eminovici și Eminovici dar nu trufii genealogice ne ispitese: continuăm să trăim întru și eu și din și în Eminescu. Îl cucerim cu supunere ca pe un (finăcăt tot veni vorba) imperiu.

Putem parcurge drumul de simbol al Vîetii Lipan, așternut sub drumurile de piatră și lut, și înțila oară îmi spun că (tot simbolic) eroina trisei izbîndi din „Baltagul” s'adovenian se cheamă chiar Victoria. O Victorie de la Broșteni ori Toancea lângă Victoria din Samotrace, de ce nu? Și e înșgenunchiată în moarte, bărbatul doborât, cum se numește? Nichitor (de la Nicetas, Birăuțului, Invingătorului) și nu e greu să înțeleg de ce „perchea regală” din „Baltagul” e slujită de un singur neam, cel al Victoriei. Așa am dăinuit. Așa am rămas: biruind. Biruind mîhnite îndeobște, la ceas de praznic, cum e al Victoriei, dar biruind.

Ale unui neam ales. Ale unui popor pe care istoria nu l-a ferit de dezastre, de implinare, foame, mîncîună.

Aceștea toate îmi vin sub condel aici, în Miazănoaptea slaveli (și sloveli) și intru cu cap descoperit în nîșnoare călînd sub pas fragilă, părelnică țesătură a zăpezii.

Parcă mi-s'are scrie numele, apăsat, cu o potcovă de cal, pe tîmpla Vîetărilor. Pe șoldul Suceviței. Pe genunchii Arburei...

gheorghe vințan

Izvorul de dor

La Izvorul cu apă de liniști
vir
să mă-nfrupt;
și simt cum îmi urcă pe mîini
numărul de casă al totălu meu
neschimbător
ca însuși numele pămîntului românesc

Glasul făcării

(Olanului de peste Mureș)

Olarule,
buză de lut tînuță
în firavă melancolie.
Te-am regăsit
mesteacăn codrului
din care s-a-nșreptat șira spinării
străbunilor mei
Și graiul lor sfînt
Olarule...

POETI ȘI CENACLURI

Cuvint despre somn

Cînd dormi,
iubito brupu-ți adîhnește-ntr-un picur
de rouă
și uși că durerea ta doara.

Cum te cunosc acum,
se pare că numai ploile de ceară
ne despart. Sun gîndul
în care-am cubărit o toamnă —
stea sîngerind într-o eternitate.

O pasăre cunoaște libertatea
prin zbor
de ea se-abînge doar pinza de aer
oș ca cum de somnul tău,
sufletul meu...

Chip de Țară

Tara, descătășată plămăuire
griu rezemînd palmă aspră țăranel.
M-ăș infășura în ploile ei
cerc magic, nepieritoarelor zodii
Așa cum răsfrîntă glia
în cumpăna amiezii prînde margini
coloane nesfrîșite, șse peste amîndin
chip de țară
— regăsite cîntecul străbune.

Toamnă

Te-am intîlnit, toamnă frumoasă,
Cînd rătăceam uitat pe-o stradă;
Eram ca frunza stînd să cadă,
Eram ca iarba de sub coasă...

M-ai mingiaț cu mîini de mamă,
Fosnînd din mania lungă fald
Și mi-ai zîmbit cu ochii, cald;
Am fost copil și-am fost de-o seamă!

Așa se duse clipa-nșteagă,
Un secol de păreră veche;
În lumea faptelor nepereche
E greu ca mîntea să-nștealegă...

Știam arsura, meru nouă,
Din carnea fremătînd în spasim,
De noaptea ei născută basm
Și moartă giulgiu alb în rouă...

O, cum mă doare tîmbla! Mută
E dragostea cu o lumină
De ce te-ai mai întors, străină
Mireasă palidă, trecută?

mircea zambir

Aș vrea

Aș vrea să fiu sulfarea-ți caldă
Cînd frigul iernii o îngheață,
Să mă așez pe ochi, pe față,
Și buze dulci să-mi cadă pradă...

Aș vrea să fiu oglîndă-n ramă,
Să-ți pot privi în tîhnă ochii,
Să mă îmbrac cu-o tale rochie
Și nimenea să-mi ceară seamă...

Aș vrea apoi să fiu o floare
La pieptul tău de veghe, albă,
Sau să-nconșor gătă-n salbă
Gîngășă frunte ruptă-n soare...

Aș vrea să fiu tot ce-ți stă-n fire —
Păreră, somn trecînd în glană
Aș vrea să-ți fiu blindă de glană
Și șoapță caldă de iubire...

Fluturi, zimbri, crapi și alte cele...

Urmare din pag. a 9-a

să-ți citesc cartea de capo al fine, nădăduiesc
ca într-o zi, cînd vei avea și dumneață vreme
sau timp, să trec și pe la sediul meu din Ca-
lea Victoriei 115 a cote de... prima masă. În
acea zi fastă sau nefastă (era să zic nevăști) voi
răsi o modalitate de-a vorbea și traseu înșri,
nifanț al tramvaiului 26 barat! Există și așa
ceva...

Altfel spus: crede în I. N. Manolescu, fiindcă și
subsemnatul a crezut și lată unde am ajuns...

P.S. Mi-s-a fost dat să revăd cu bucurie expoziția
de tablouri miniaturale realizate în broderie
de Natașa Dileanu și găzduțată la Muzeul
Literaturii Române, Farmecul aparte al lucrărilor
expușe, nota de duloasă poezie, măiestria au-
toarei merita toată admirația noastră.

Zambira Mihail

MARIO BENEDETTI

O intimplare ireparabilă

Cind megafonul anunță că Linile Centroatlantice de Aviație aminau cu 24 de ore zborul numărul 914, Sergio Rivera schiță un gest de nerăbdare.

Cunoștea desigur argumentul clasic: Intoducerea de mai bine o întirziere impusă de prudentă decizie nenorocire. Oricum, aceasta întirziere complica destul de mult planurile sale referitoare la prima escală unde avea deja fixate întirziri pentru a doua zi la prinz.

Decise să-și autotimpună resemnarea. A tălăfăit vocea feminină de mesager conținută să anunte cum că LCA va da bonuri pasagerilor pentru cină, cazare și micul dejun la Hotelul Internațional de lângă aeroport. Nu fusese niciodată în această țară și nu i-ar fi displicut s-o cunoască. Dar pentru singura noapte nu merita să schimbe din nou planurile.

Înțea cind autobuzul l-a lăsat în fața hotelului. Se gândi că era a doua oară când vedea zăpada. Prima o văzuse la New York, într-o călătorie scurtă pe care a trebuit s-o facă (la fel ca aceasta, pe scoala Societății Anonime) cu trei ani în urmă. Frigul de minus 18 grade, care-l începuse să năpusti asupra urechilor și apoi îl cuprinsese cu un fior în tot corpul, îl făcu să deașce fularul albastru pe care îl lăsase în avion. Bine, cel puțin, că usile de sticlă se deschisă înaintea ca el să le atingă și imediat un val de căldură îl reconfortă. Se gândi că în aer condiționat și încălzit s-o sibiă lângă el pe Clara, soția sa, și pe Eduardo, băiețelul lor de cinci ani. La urma urmei era un bărbat de casă.

În restaurant văzu că erau mese de două persoane, de patru și de șase. Alese una de două, cu speranța secretă că va minca singur și că astfel va putea citi în liniște. Dar în acelasi timp un alt pasager îl întrebă: "Imi permiteți?" Și aproape fără să aștepte răspuns se așeză pe locul liber.

Intrusul era argentinian, și avea o teamă cumplită de avion. "Sint unchi care au talismanele lor", spuse, "am un prieten care nu se suie în avion decât cu o cămășă de aur și un breloc cu turcoază. Alții, care călătoresc mereu cu o ediție veche din Martin Fierro. Chiar eu am la mine, sint aici, le vedeți? două monede japoneze pe care le-am cumpărat, nu rideli, în Cartierul Chinez din San Francisco. Dar pentru mine nu există talisman care să mă liniștească pe deplin".

Rivera începu prin a-i răspunde monosilabic și mormăit, dar după zece minute renunțase deja la lectură și vorbea de propriile sale talismane. "Uite, superstiția mea (ormă la suferință cea mai mare înfringere. Luam mereu cu mine acest sticluc înțeles dar fără să știu de ce și aveam două motive: pe de o parte nu riscam să-mi murdăresc haina, pe de alta presimțeam că nu mi se va intimpla nimic în nici un zbor cît timp îl aveam" asupra mea, gol. Dar în această călătorie am avut și al golest și, vezi bine, în ciuda acestui fapt, sint viu și nevătămat". I se păru că celălalt îl privea fără excesivă complicitate și atunci se simți obligat să adauge: "Adevărul este că, în fond, sint un fatalist. Dacă urmașii mei vor cădea, ori că moare în avion, ori că mor în altă parte, eu gîndesc în ghiveci de la etajul șapte, tot una-i". "Da", spuse celălalt, "dar să prefera ghiveciul. Căci presupunem că omul rămîne idiot, dar viu".

Argentinianul nu termină deservit ("cine spune că în Europa știu să facă mousse de ciocolată?" și se retrase în camera sa. Rivera nu mai avea chef să citească și își aprinse o țigară în timp ce lăsase să se așeze cafeaua turcească. Mai rămase puțin în salon, dar cind văzu că mesele se goleșe, se ridică repede pentru a nu rămîne ultimul și se duse în camera sa la etajul doi. Avea timp de afia în speta și să-și micul dejun îl deranjă faptul că trebuia să-și pună după duș aceeași rușare de corp pe care o purta de la Montevideo. În timp ce se bărbierea se gîndea cum să-și aranjeze întirziri, nenorocite. "Azi e cinci martie", își spuse. Avea în minte să nu așeze altă soluție decît să stabilizească o ordine de priorități. Așa și făcu. Își aduse aminte ultimele instrucțiuni ale președintelui Consiliului de Direcție. ("Nu uita, Rivera, că următoarea la avansare depinde de cum tastezi cu de la Sapex") și se hotărî să contamineze alte întirziri de mai mică importanță pentru a putea

dedica în întregime după-amiaza de miercuri amabililor oameni de afaceri de la Sapex, care, seara, poate că-l vor invita la acel cabalet al cărui striptease îl impresionase atit, cu doi ani în urmă, pe slăbănogul de Pereira.

Luă micul dejun singur și la 9:30 punctu autobuzul se opri în fața hotelului. Acum ningea mai tare decît în alun și pe străda frigul era aproape insuportabil. În aeroport se apropie de una din imensele ferestre și privi, nu fără resentiment, cum avionul companiei LCA era verificat de un grup de oameni în celepete gri. Era 12:15 cind vocea de la megafon anunță că zborul 914 al companiei LCA sursă o nouă aminare de aproximativ trei ore și compania dădea bonuri pasagerilor și pentru a dețuna în restaurantul internațional.

Rivera simți cum îl cuprinsese un val de scepticism. Ca întotdeauna cind se apropie, sughiță de două ori și simți o apăsare dinădă în maxilare. Apoi se duse la coadă la ghiseul LCA. La 13:00 vocea prevestitoare spunea cu un calm de învidiat că "datorată unor nereguli tehnice, LCA a hotărî să amîne zborul 914 pînă mîne la ora 12:00". Pentru omul oară se auziră murmure cu intonații agresive. Auzul ascuțit al lui Rivera întreprinsă devinte ca: "Intolerabil!... ce o rușine!", se lipși de consideratie. Citiri corect înțelesă și pînă și un hohot fu brusc întrecut de o palmă isterică. Argentinianul îl privea de departe pe Rivera și-și mușcă buzele și cîșină din cap în sens că: "Ce-mi pasă?". O femeie, se auzi lui, comenta fără speranță: "Dacă n-ar fi sint măcar boala!".

Rivera simți că indignarea i se urcase în gît cind la megafon se anunță că în ghiseul LCA se dădea bonuri pentru cină, cazare și micul dejun, totul pe seama companiei. Sărmasă față care împărțea bonuri trebuia să susțină o stupidă și inutilă discuție cu fiecare dintre pasageri. Rivera consideră mai demn să promiscă bonul cu un suris de ironic dispreț. I se păru că fata, cu o privire fugăre, îl mulțumea pentru stilul său discret de reparații.

Astfel, Rivera ajunse la concluzia că ura sa

Tablouri de Nicolae Rodu

devenise comunicativ și se așeză să cîneze la o masă de patru persoane. "Să-i impuși ar fi prea puțin", spuse, "cu mîncarea în gură, o doamnă cu perucă strălucită, Domnul pe care Rivera îl avea în față desfăcu încet batista ca să-și sufle nasul, apoi lui șervețelul și își sterse mustața. "Cred că ar putea să ne mure la o altă companie", insistă doamna. "Sintem prea mulți!", răspunde bărbatul cu batista și șervețelul.

Rivera îndrăzni o părere marginală: "Acesta e inconvenientul de a zbura iarnă, dar imediat își dădu seama că se îndepărtase de subiect. Ea completă: "Din cîte știu eu, compania nu s-a referit la vremea nefavorabilă. Dumneata nu crezi că e vorba de o defecțiune?" Pentru prima dată se auzi vocea (răgușită, cu un puternic accent germanic) celui de-al patrulea comesean: "Una dintre stewardese a explicat că e vorba de o defecțiune la aparatul de radio. "Bine", admise Rivera, "dacă e așa, întirzierea pare explicabilă, nu?" "În capătul celălalt al restaurantului, argentinianul făcea gesturi largi pe care Rivera le interpretă ca insultătoare pentru companie. După aceea Rivera se duse la lift. În salonul celui în față șapelele etaj trebură să își împănă dansantă, odată ce din strădă intra multă lume. După ce-și lăsau la garderobă paltoane, pălării, și fular, așteptau liftul niste tineri îmbrăcați elegant și niste fete foarte proaspete și îmbrăcate frumoș. Cîteodată coborau alte perechi pe scări, vorbind și rîzind și lui Rivera îl păru rău că nu știa ce se sărbătoreau. Deodată, se simți stupid de singur, cu dorința ca una din acele perechi să se apropie, să-și ceară un foc, să-l aștepte picior sau să-l adreseze o întrebare absurdă în această limbă împotră, care se pare (cine ar fi crezut) era aptă pentru

umor. Dar nu se opri nimeni nici măcar să-l privească. Toți erau prea ocupați cu propriul lor limbaj cifrat, în exaltarea lor deosebită. Deprimat și supărat, Rivera urle în cameră, care de data aceasta era la etajul opt. Se dezbăcă, se băgă în pat și-și pregătă o hirtie pentru a reface programul întirzilor. Notă trei nume: Kornfeld, Brunnel, Fried. Vru să-și noteze și pe al patrulea dar era imposibil. I se stăpînea de tot din moment ce își amintea numai că începea cu E. Altă întirziere acest lapsus incit se hotărî să stingă lumina și să încerce să doarmă. Mult timp fu convins că avea de-a face cu una dintre acele nefaste noapți de insomnia care cu ani în urmă, îl chinăușe cumplit. Și culmea acum nu putea recurge la lectură. Cea de-a doua, Agatha Christie, rămăsese în avion. Se gîndi o clipă la fiul său și deodată realiză cu stupeoare că de cel puțin 24 de ore s-ar fi amintite de soția lui în chestia de sărbătoră. Ar fi putut jura că trecuseră doar trei minute, șase ore după aceea, cind telefonul sună și cineva îl anunță, tot în engleză, să autobuzul pleca la 12:15 pentru a-l duce la aeroport. Se infuriă atit că nu putea să-și amintească rușinea de corp, cind se hotărî să se retragă în camera sa. Trebuia să facă un efort pentru a se spăla pe dinți. În schimb își lăă bine dispus micul dejun. Simți o plăcere stranie, total necunoscută, cind scoase din buzunar bonul companiei, și-l lăsă sub zăhărnă și doarmă.

"LCA informează" amana vocea de la megafon, mai puțin plăcută decît cea din ajun, dar credind, oricum, o săcere plină de așteptări, că n-a putut rezista încă defecțiunile tehnice și a decis să amîne zborul numărul 914 pînă mîne la ora ce va fi anunțată ulterior".

Rivera se surprinse așteptind spre ghiseu pentru a obține un loc în sala de așezare pentru a bea cafeaua și micul dejun. Toată lumea se așezase cu locul liber. Cind funcționarii începură să distribuie bonurile, Rivera vă simțea că obținuse o trăsătură, pe care să aminteașcă pe tot timpul promis de la Societatea Anonimă, sau cel puțin înaintea, sau după, certitudinile a unei călătorii în aer.

În dimineața următoare, privi aproape cu teamă răfăra mormăit deșă bieleș. Se lăă sărmar pe fată, dar, aproape imediat lui surprinse bărbatul să se spole pe dinți. Se bucură ar în fața răfăra și în sfîrșit, ca să se abuce. Apoi, în timp ce se întorcea, copleșit de simțurile renașterii, amintirilor și complicațiilor, care făcuse din el generos inovator, se duse la restaurant și se așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

De data aceasta era așteptat în aeroport. Pentru prima dată din Chile, celălalt din Spania, românii, călătorii pentru întirzire și pește și mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi. În timp ce se așeză, se întrebă: "Cînd îl vedeam pe prima dată pe Rivera pe care nu-l cunoscuseam înainte, în loc de un zăpăc, sintă mormăit și fetele aceluiași restaurant și așeză la masa din LCA, mormăit și ochii i se umbrău de lacrimi."

CULTURA ROMĂNEASCĂ ÎN LUME

Poesia rumana contemporanea

Culegerii „Doinas și baladas populare rumanas” aparute la editura argentiniană Losada în 1963, în traducerea Mariel Teresa León și a lui Rafael Alberti, i-a urmat antologia „44 poetas rumanos” alcătuită și tradusă de Pablo Neruda și tipărită la aceeași editură latino-americană în 1967. În 1972 volumul bilingv „Poesia rumana contemporanea” vede lumina tiparului, de data aceasta în Spania, la editorul Barral din Barcelona, versiunea spaniolă fiind semnată de Darie Novăceanu.

Iată că putem adăuga acestor florilești adăruite în spațiul geografic și lingvistic hispano-american încă un volum recent: „Poesia rumana contemporanea”, selecția și traducerea apartinînd cunoscutului românist Manuel Serrano Pérez, semnată și al introducerii, al notelor bio-biografice și al unor tabele cronologice, autori ca Eugen Jebeleanu (La sonata Hirsoshima) Tudor Vianu (Los problemas de la metafora), Athanasie Joja (La logica y las cinecias), Marin Sorescu (La muerte del reloj).

„Poesia rumana contemporanea” aparută în 1967 la editura Enrique Sanjaume din Buenos Aires înglobază un număr masiv de versuri (peste 170 de poeme) și semnată de peste 90 de poeți; criteriul antologării a fost cel firesc, estetic, și cel cronologic (poeme publicate după 1900 pînă în 1963), astfel incit publicul de limbă spaniolă are posibilitatea de a cunoaște sau aprofunda într-una din cele mai bune traduceri aparute vreodată în strătătate, diversele nivele stilistico-imaginare ale unui secol de poezie ilustrat de autori ca George Cosbuc sau Ion Brad, Al. Macedonski sau Ioan Alexandru, Octavian Goga sau Adrian Păunescu, Dimitrie Anghel sau Nichita Stănescu, Tudor Arghezi sau Ion Ionescu.

Documentata introducere de istorie literară a lui Manuel Serrano Pérez schitează directiile de evoluție ale poeziei în raport de istoria culturii și civilizării românești și universale a secolului XIX este cel al cristalizării conștiinței naționale și al apărării și ilustrării limbii române ca instrument lingvistic literar și artistic în măsura să creeze original, dar și recepteze

valori europene. Marile „intemeieri” și personalități române ale secolului ce-si propun programatic valorizarea artistică a patrimoniului istoric național și popular istă găsesc similitudini în America de Sud în activitatea unor Olmedo, Montalvo sau Domingo Sarmiento, realizatorul epopeii naționale argentiniene.

Sint trecute în revistă, precis și documentat, meritele poetice ale clasicii: Vasile Alecsandri, mare cultivator al doinei, gen ce conține definitiv acel sentiment românesc suprasaturat de sens -dorul-; Mihai Eminescu, a cărui poezie de dragoste „dentro de una atmosfera de encantamiento, recuerda muy de cerca al melor Catala”; motivul „Luceafărului” (Luceo de la tarde) al „dispersării visului în real” amintite de universul idealic al unor Lermontov, Vigny sau Gerard de Nerval, Macedonski, Goga figurează alături de Tudor Arghezi, căruia i se acordă un spațiu amplu de prezentare ca poet al omului” în serul filozofic și umanist dat de Andre Malraux. Sint amintiri ca pietre miliare ale lirismului românesc Bacovia, Blaga („mezcla lo concreto con lo fabuloso en desconciertos magicos), Ion Barbu.

De o foarte atentă deservire se bucură fenomenul liric de după război incind cu Mihai Beniuc Miron Radu Paraschivescu, Geo Bozza, Eugen Jebeleanu și terminind cu noua generație de poeți ce se revendică din manta lui Labis; pentru aceasta din urmă, traducătorul reproduce o pertinentă pagină de caracterizare apartinînd lui St. Augustin Doinas.

Concluzia lui Manuel Serrano Pérez despre recolta lirică românească a secolului XX este una de apreciere deplină, izvoată din exigența de limbă dragoste totodată „Tradiciia și inovatia, precizează traducătorul, fac o simbioză desăvîșită ce funcționează organic la nivelul fiecărei etape sau generații. Marile modele poetice românești de rezonanță europeană, propuse publicului latino-american prin această antologie, il determină pe semnatul traduceri spaniole să creadă că „estamos frente a un país inmensamente poblado, sobre todo, por poetas donde por raro sortilegio, las voces se afinan hasta su expresion más certera y universal” (Ne aflăm în fața unei țări abundent populate, mai ales de poeți, în care printr-un rare miracol, vocile se rafinează pînă la expresia lor desăvîșită și universală).

Geo Vasile

REVISTA STRĂINĂ

● O CARTE TULBURĂTOARE, CU UN TITLU PUȚIN OBISNUI, a publicat recent scriitoarea olandeză Keus Yvonne. Volumul se numește „Mama lui David S”, născut la 3 Iulie 1939 și posedând un car real petrecut în țara lalelor și a morilor de vînt, cum i se spune de vremea cind lalele și morile de vînt erau elementele cele mai caracteristice ale Olandei. Mama lui David S, acest om care a înțeles să cunoască pînă la de-a cazul fiului său, David, născut la 3 Iulie 1939, problematica trăgăla a tinerilor olandezi cărui în patina drogurilor.

Cartea Yvonne Keus înfățișează momentele devenirii celor care, incercind să fugă de realitățile sociale ale societății olandeze de consum, se droghează. Ea caută să ajungă la rădăcinile acestei crime a secolului al XX-lea, care face ravarii în rândul tinerilor din țările occidentale, modul în care aceștia ajung dependenți de droguri.

● UNUL DINTRE EDIFICIILE CELE MAI IMPUNĂTOARE ALE CAPITALII R.P. CHINEZE, Biblioteca Națională, este o construcție modernă, este sediul Bibliotecii Naționale a Chinei Situată într-o zonă verde, Biblioteca are o suprafață de 140.000 metri pătrați fiind a doua din lume ca dimensiuni, după Biblioteca Congresului S.U.A. și a cincea după fondul de carte. Noua construcție, începută în anul 1983 și care a costat 36 milioane yuan, a fost necesară, lucrul vechii clădire nu mai putea adăposti marea cantitate de carte, publicații, ziare, reviste etc.

Biblioteca dispune de 37 săli de lectură cu o capacitate de 3.000 locuri. Un sistem foarte modern de distribuție a cărții asigură rapid accesul la cele 13 milioane de volume pe care le posedă biblioteca. Pentru a facilita accesul la carte au fost semnate contracte de colaborare cu peste 1.500 biblioteci din strătătate cu care urmează să se realizeze un schimb permanent de cărți și publicații.

Fondul de carte al acestei biblioteci a început să se constituie acum șapte secole, în timpul dinastiei Ming. În ultimele șapte decenii, biblioteca a fost îmbogățită cu peste 300.000 cărți, dintre care multe au fost deja microfilmate. Dintre exemplarele rare aflate în posesia Bibliotecii Naționale a Chinei amintim manuscrisele de la Danhuang din secolul al V-lea, o copie de mînă a „Enciclopediei Yong Le”, datînd din secolul al XIV-lea.

SPORT

Miere roșie pentru lunile de primăvară

În punctul cel mai elevat al Iernii, în sanctuarul ei de ger, care e Moscova, Steaua București a învins pe Spartak, campioana Uniunii Sovietice, cu 2-1, prestînd un joc de înaltă clasă, cu schimburi rapide de locuri, (pe un teren înghețat bocnă), cu pase care țin de spontaneitatea anotimpului iubirii, nu al săniilor - un joc fulgerat de bucuria de a dăru-i bucurii. Avînd totuși fixat: țel, drum, timp, cumpănă, Steaua și-a dominat adversarul pe întreg cursul partidei, nelăsîndu-i nici cea mai vagă speranță într-o victorie, anulîndu-i din start șansa prin golul înscris de Marius Lăcătuș.

Generalul Iarnă cel atotputernic de genunchii căruia s-au frînt abia din leacă în fața băieților noștri. Am fi putut învinge la un scor mai categoric, indiferent că în poartă s-a aflat celebrul Dasev, dar Hagi, cel atit de iubit de tribune, s-a arătat cumplit de egoist cu colegii săi, driblînd la nesfîrșit și netrecîndu-le balonul cind acestia se aflau în poziții ideale de a șuta. Dacă n-ar fi fost vorba de acest talent uriaș, aș fi zis că-și dă aere, tîlîmbul; fiind vorba despre cel mai bun fotbalist al nostru, spun numai că a încălecat cu sau fără voia lui pe un tîgru. În cazul cind cunoaște proverbul ăsta indian (și sint convins că-l cunoaște), va înțelege ce pericole îl pîndesc iubindu-se prea mult pe sine. Cînd încaleci un tîgru, îți înghieți pîntelii. Dar hai s-o las și eu mai moale cu vorbele care-ar putea fi acuzate de fanfaronadă colorată și s-o iau pe coarda răsăchic cum zice Matheiu și să mă adun umăr la umăr cu vecinul meu, picător de meserie, care, după golul înscris de

Balint (devenit arma secretă a lui Iordănescu) a ridicat palatul și-a început să cînte:

...dați-i zor, mai cu spor cu pocalu' și cu litru' c-așa bea mitropolitu'... Ieftenește, Doamne, băutura...

Dinamo București a scos din cursă pe Dundee United, creîndu-și un culoar prin granit spre miezurile lunilor martie și aprilie, dar cine n-a fost la meci și doar a ascultat transmisia lui radio (una din nefefericele plezanterii ale crainicului sportiv: pînă în final, Dinamo va finaliza, totuși) nu-și poate închipui ce viață grea au trăit elevii lui Luceafărul. Într-o noapte, pentru că Dundee United este o echipă extraordinar de bună (mai mir cum a pierdut acasă), apoi, fiindcă Dinamo a desfășurat unul din cele mai slabe jocuri din sezonul de toamnă. E bine cînd totul se termină cu bine (se putea termina și cu eliminarea lui Andone, care-și pune în primieche echipa la fiecare meci internațional), dar trebuie să ținem minte adevărul plin de ghimpe că meciurile de acasă nu sint singurele mult cîștigate dinainte. Spîrgînd bariera peste care se părea sortită să nu treacă, Dinamo se înalță din stadiul compromisului balcanic în acela al enigmei vitale...

Joi, Victoria București a învins, cu mult mai greu decît credeam, o formație cuprinsă de inchipuire. Lingă Steaua și Dinamo, Victoria se înscris pe marile drumuri cuprins de furtuni. E dreptul ei să se bucur de valsul deschis în cîntea sa regină.

Cu mulțumiri, Fănuș Neagu

● MANUSCRISUL NECUNOSCUT AL PIESEI „LANCEA CARE UCIDE ZER TIGRI” este o sută de scrisori ale prozatorului și dramaturgului chinez Lao She (1899-1966) au fost descoperite recent în arhivele Universității Columbia din New York, una dintre cele mai importante instituții americane de învățămînt superior.

Acestea piesele se desfășoară în timpul dinastiei Ming. Eroul ei este un om bun la suflet, care își suiește cu credință stăpînul. Sub influența ideilor progresiste el devine un luptător hotărît împotriva feudalismului. Autorul, scriis acestuia înaintea anilor 1949-1949, perioada cînd a predat cursuri de limba și literatura chineză la diferite universități americane.

● CE CITEȘTE OLANDEZII? Sondajele de opinie demonstrează că lecturii Olandei citesc mult, dar gusturile lor se îndreaptă în altă direcție decît ar dorii cititorii literari. În afară de patru-cinci scriitori ai căror lucrări dispar repede din librării - între care și Harry Mulisch, autorul volumului „Atena” - cu cîtealți scriitori se preferă ceva paradoxal autorii deservit care scriu recenzii elegante, ale căror lucrări sint discutate și analizate în universități și școli și cărora li se acordă premiile literare. În afară de patru-cinci scriitori ai căror lucrări dispar repede din librării - între care și Harry Mulisch, autorul volumului „Atena” - cu cîtealți scriitori se preferă ceva paradoxal autorii deservit care scriu recenzii elegante, ale căror lucrări sint discutate și analizate în universități și școli și cărora li se acordă premiile literare.

● Cîre sint, deci, autorii care se întrec dar despre care nu se scrie? O anchetă realizată în anul 1954 îi indică printre cei mai cîștigați autori olandezi pe A. Coolen, A. den Doonard, J. de Hartog și A. de Vries. Un sondaj efectuat în 1952 prin mijlocul unei olandeze puse în evidență faptul că acum olandezii citesc cărți mai puțin literare și anume: ro-

mane de familie, lucrări tratînd viața din spitale, romane de aventuri etc.

● S-a încetăținit - la noi ca și alturea - părerea că o carte care dispăre din librării îndată ce apare este bună. Dacă acest lucru nu se întimplă, cartea este considerată proastă. În Olanda lucrurile nu stau totdeauna chiar așa. De pildă, în anul 1987, cel mai mare premiu literar olandez „De Vries” a fost acordat autorului olandez de 81 de ani pentru un volum alcătuit din cinci povestiri, volum tipărit în numai 2.500 exemplare și care, nu s-au vîndut toate pînă la data acordării premiului”, spunea directorul Bibliotecii Naționale a Olandei.

● În afară scriitorilor autohtoni, olandezii manifestă în ultima vreme un interes deosebit pentru cărțile scriitorilor latino-americani.

● EROII EI SE CONȚIN ÎN VIAȚA DUPĂ CRITERIUL ADEVĂRULUI ȘI PURTĂȚII ȘI RESPECTULUI. În aceasta constă garanția victoriei sale morale... „Povestirile Nataliei Tarasenko narrează despre credința omului în sine, în propriile forțe. Ea este un judecător foarte exact al personalităților sale.”

● Acestea au fost două dintre opiniile cu